

چېسری لنډی د فادر و پ خیری

أد هم شرقاوی
”قصی ون سا صامة“

ژباړن
د کتور رحمت الله برآمد

پيڻي خو هسي يو رواج دي د ثواب پکي څه نشته
زما په جنازه کي دې تقسيم شي گابونه

﴿ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴾

رحماني کتابتون

د ځوانانو د ذهنونو روزنتون !

يادونه : په ټليگرام کي رحماني کتابتون په سرچ
سره هم پيدا کولای شئ که ئې په انگلسي سرچ

کړئ يا هم پښتو ملگرو !

Rahmani library

رحماني کتابتون

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

ادهم شرقاوي
قس بن ساعده

ژباړه
دكتور رحمت الله زاهد

|
۱۴۰۳ هـ. ش / ۲۰۲۵ م

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۱

بسم الله الرحمن الرحيم

د ژباړن سریزه

د ستر مفهوم لپاره لنډې جملې کارول د بلاغت د علم اړوند مهم فن دی چې په بشري ټولنو کې ورته ځانگړی حیثیت په برخه دی، خو په عربي ژبه کې دغه چاره ډېره لوړه مرتبه لري او د قرآن کریم د نزول په وخت کې د قریشو ادیبانو شاعرانو، لیکوالانو او خطیبانو به هڅه کوله چې په لنډو جملو کې خپلې موخې بیان او خلکو ته ورسوي.

هم دغه لامل و چې مونږ گورو د قرآن کریم د مکي دور سورتونه لنډ او په لنډو آیاتونو مشتمل دي، چې هر یو آیت یې د ځان سره ستر مفاهیم لري چې د مسلمانانو په تفسیرونو کې یې وضاحت شتون لري، په دغه توگه د اسلام ستر پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) ته (جوامع الكلم) ورکړل شوي وو، په دې معنا چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډېر ستر مفاهیم په لنډو ټکو کې وړاندې کړي دي چې د حدیثو په سترو ذخیرو کې

۲ | ڊبري لنڊي د فڪر وڙ خبري

شتون لري.

په اوسني عصر کي په ٽولنيزو رسنيو کي هم تر ډېره بريده هڅه کيږي چې ليکوالان خپل افکار په لنډو جملو کي لوستونکو ته وړاندې، ځکه عموماً اوږدې ليکنې په ٽولنيزو رسنيو کي مينه وال نه لري. ادهم شرقاوي چې يو فلسطيني مشهور ليکوال دی، هغه هم په «ټويټر» کي خپلې ليکنې په يو کتابي شکل کي راجمع کړي او د «تأملات قصيرة جدا» په نوم يې د چاپ په گاڼه بنائسته کړي دي چې مونږ يې پښتو ژباړه د «ڊبري لنډي د فڪر وڙ خبري» په نوم مينه والو ته وړاندې کوو، ما هڅه کړې روانه ژباړه وکړم، ځينو ځايونو کي مفهوم بيان کړم، يو څه غير اړين شيان ترې حذف کړم، څه کي د اړتيا مطابق بدلون راولم، او د ځينو شيانو وضاحت په حاشيه کي وکړم، الله دې وکړي دغه کار د لوستونکو د خوښي وږ وگرځي.

دکتور رحمت الله زاهد

جلال آباد/ ننگرهار

۱۴۰۳/دلو/۲۰

د ليکوال سريزه

کله چې به کومې عربي قبيلې ته د شاعر زيرې ورکړل شو، نو درې ورځې به يې په خپل سيمه کې اور بلولو، دوی په قصيدو مټين و او بلاغت به په مستی راوستل او په خبرو کې لنډوالي په دوی کې دومره مرتبه درلوده چې د کلام بل هيڅ فن نه درلوده، په دې کار کې د پخوانيو په نقش قدم وروستني هم روان شو، د لغت امام جرجاني (رحمه الله) وايي: «بلاغت ايجاز ته وايي».

کله چې يو خليفه اراده وکړه چې په «قم»^(۱) کې خپل والي له دندې گوښه کړي، نو خپل سکرتر ته يې وويل: هغه ته د گوښه کېدو لنډه ليکنه وليکه، نو سکرتر داسې وليکل (الي والي قم، انا عيناک فعزلناک فقم)، «د قم والي ته، ته مونږ مقرر کړی وې او اوس مو گوښه کړې نو پاڅه».

د بلاغت څښتنانو به اوږدې خبرې بدې گڼلې، مگر دا چې اړتيا به وه او

(۱) «قم» په اوسني ايران کې د يو ښار نوم دی چې مذهبي شهرت لري.

٤ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

يا به يې تفصيل غوښته.

دا به مې مبالغه نه وي کړې چې «ټويټر»^(١) عربي ژبې ته ستر خدمت ترسره کړ شي چې ليکوال يې په يو پيغام کې يوسل او څلويښتو تورو ته پابند کړ، چې له امله يې ليکوالانو هڅه وکړه او خپل عقلونه يې په تورو کې وکارول او د مفرداتو په قيمت يې د شکل قوي کولو او فکر کره کولو ته پاملرنه وکړه، دا د بلاغت يو بل تعريف دی، چې د ليکوالانو تر منځ غوراوی په کمو مفرداتو د ښه فکر په وړاندې کولو سره کيږي.

دا خبره ما د دې لپاره نه ده کړې چې زه د بلاغت دعوه وکړم او يا خپل ځان ته د ښه عبارت نسبت وکړم، ما غوښتل يواځې لوستونکي ته د دې کتاب په اړه لږ شان معلومات ورکړم، دا چې ستاسې مخې ته څه دي، دا د «ټويټونو»^(٢) څخه عبارت دي، چې د الله تعالی په فضل يې د کتاب ښه غوره کړه، بيا يې د چاپ رڼا وليده، زه د لوستونکو لپاره خوندوره لوستنه غواړم.

أدهم شرقاوي

قس بن ساعده

(١) اوسنی «اکس» (X).

(٢) په «ټويټر» کې لنډ ليکلي پيغام ته «ټويټ» وايي.

زماگرانه وروږه او گرانې خوري! 🌸

منم چې ته د کتاب مینوال / مینواله یې!.

ایا په خپل چاپیریال کې مو ملگري، کورنۍ، گاونډیان هم مطالعه کوي؟
 که مو ځواب هو وي خو ډیر ښه خپل مسؤلیت مو په په سمه توگه ادا کړی
 او سل ځله دې در باندې آفرین وي، خو که دغه کیسه برعکس وي او ستا
 ملگري، کورنۍ، گاونډیان او داسې نور، په مطالعه نوې روږدې نو زما په
 نظر ته خود خوا او مجرم یې!.

ځکه چې تا د کتاب لوستلو خوند څکلی، نو تا باید نور خلک هم د کتاب
 له دې نا آشنا خوند سره بلا کړي وای، نوراشه اوس هم نده نا وخته راشه
 اوس یو ځای کتاب لوستلو ته خلک وهڅوو!.
 تر څو آینده نسل مو تعلیم یافته او د نړۍ سیال وي!.

د سرلوړې اباد او سوکاله افغانستان په هپله!.

په درنښت | د رحمانی کتابتون اداره 📖

د رحمانی کتابتون سره د یو ځای کیدو لپاره له انټرنېټ سره وصل شی،
 او تاسو باید د ټلیگرام اکونټ ولری بیا په دغه لاندې [Join] بڼه
 باندې کلیک وکړئ، تر څو زموږ د کتابتون له کورنۍ سره یو ځای شی!.

JOIN

ڊهرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۵

﴿۱﴾

مخکې له دې چې چا ته د خپلوانو له امله پیغور ورکړې، یاد ساته چې:
 نوح (عليه السلام) نافرمانه زوی درلود.
 ابراهيم (عليه السلام) مشرک پلار درلود.
 لوط (عليه السلام) کافره میرمن درلوده.
 بې بې آسې داسې خاوند درلود چې ویل یې: «زه ستاسې لوړ خدای
 یم».
 او محمد (صلی الله علیه وسلم) د «لهب» په نوم کاکا درلود.

﴿۲﴾

چا چې ستا په وړاندې عاجزي وکړه، داسې یې پورته کړه چې هغه گمان
 وکړي، ته له هغه پرته بل څوک نه وینې او چا چې پر تا تکبر وکړ، داسې
 یې ښکته کړه چې فکر وکړي، ته هغه نه وینې.

﴿۳﴾

یواختوب دا دی چې تا هغه شخص مات کړي چې تا ډیری وخت د
 هغه په جوړولو تېر کړی و.

﴿۴﴾

تر ټولو زړور هغه دی چې په گناهونو کې بزدله وي.
 په خلکو کې تر ټولو لوی هغه دی چې د حق په وړاندې کوچنی وي.

٦ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿٥﴾

ځينې خلک له ليرې بڼاسته ښکاري، نو د ځان او د هغوی تر منځ فاصله وساته، هم دا فاصله ده چې ځمکې ته د لمر رڼا او تودوخه ورکوي، هم دې فاصلې ځمکې ته ښودلې چې نږدیکت سوزل دي.

﴿٦﴾

داسې څوک پيدا کول آسان دي چې شکايت ترې وکړې، خو داسې څوک پيدا کول سخت دي چې شکايت ورته وکړې.
داسې څوک پيدا کول آسان دي چې خبرې پورې وکړې، خو داسې څوک پيدا کول سخت دي چې خبرې ورته وکړې.
داسې څوک پيدا کول آسان دي چې ترې وتښتې، خو داسې څوک پيدا کول سخت دي چې ورته وتښتې.

﴿٧﴾

هغې ته يې وويل: مالگه راکړه.
هغې ورته وويل: زه يې درته واچوم؟
ورته يې وويل: نه، زه يې پخپله اچوم، ځکه ستا په گوتو کې به مالگه شکر شي.

ډبرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۷

﴿ ۸ ﴾

﴿فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَاَطَاعُوهُ﴾

«خپل قوم يې ذليل کړ، نو هغوي يې پيروي وکړه.»
هم دا په کائناتو کې د الله قانون دی
چېرې چې بې عقله شتون ولري، هلته ظالمان پيدا کېږي.

﴿ ۹ ﴾

د نورو د غلام جوړولو تر ټولو غوره لار محبت دی، پرته له دې چې د
هغوی د انسانیت سپکاوی وشي.

﴿ ۱۰ ﴾

خوب بې خوبۍ ته وويل: راځه تقسيم وکړو.
ستا هغوی شو چې سپينو بالبتونو ته پاملرنه کوي
او زما هغوی شو چې سپينو زړونو ته پاملرنه کوي
هم له هغه ورځې څوک خوب کوي او چا ته خوب نه ورځي
که بې خوبۍ درته پيدا شوه نو خپل زړه ته پاملرنه وکړه.

﴿ ۱۱ ﴾

هغه چا چې له ليکلو وروسته خط په شيشي بوتل کې بند او په بحر کې
وغورزولو، ښه پوهيده چې بحر چا ته د پوست د کارمند کار نه کوي،
خو کله کله يواځې ليکل هم اړتيا وگرځي.

۸ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۱۲﴾

دوه کسان د دې آيت په معنا بڼه پوهيږي:

﴿وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا﴾، «مونږ شپه لباس گرځولې ده».

يو هغه غل چې غواړي غلا وکړي، پرته له دې چې څوک يې وگوري
او بل هغه زړه ماتې چې غواړي بڼه وژاړي پرته له دې چې څوک پرې
خفه شي.

﴿۱۳﴾

ای نړی! له نن وروسته دواړه یو شان شو:

تا زما د عقل وروستی غاښ هم وویستو.

﴿۱۴﴾

هغې ورته وویل: بله بڼه وکړه ځکه بچي درلودل ستا حق دی

هغه ورته وویل: د کوم ماشوم چې ته مور نه یې، زه یې زیږول نه غواړم.

﴿۱۵﴾

هغه حقیقت چې دوه کسان په کې اختلاف نه لري، مرگ دی چې مونږ

ورسره داسې چلند کوو لکه چې دا چې هسې خیال وي.

او هغه خیال چې دوی کسان په کې اختلاف نه لري، هغه تلپاتې کېدل

دي، چې مونږ ورسره داسې چلند کوو، لکه دا چې حقیقت وي.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۹

﴿۱۶﴾

نړۍ ته مونږ داسې يو لکه د سوند د موادو تم ځای.

﴿۱۷﴾

له هغه څه نه چې ما تجربه کړې، لوستلې، اوریدلې او لیدلې دا دي چې:
د سړي زړه داسې دی لکه د موټرو تم ځای، هر څوک ورځي خو مالک
کیدلی یې نه شي او د بنځې زړه داسې دی لکه مرمی او سیگرت چې
یواځې یو وار کارول کیږي.

﴿۱۸﴾

اوده ملت راوینول له دې ډېر آسان دي چې ته هغه ملت راوینې کړې
چې ویده کېدل غواړي.

﴿۱۹﴾

کله چې د حق او قوت لارې جلا شي نو بیا د خلکو اصل معلومول آسانه
شي.

﴿۲۰﴾

کم معاش ستونزه نه ده، خو د لوړو معاشونو لرونکي تا ته داسې ښایي
چې گنې کم معاش ستونزه ده.

۱۰ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۱﴾

چوپتيا حکمت نه دی، بلکه د بزدلو خلکو وسیله ده تر څو ځان د حکمت د څښتنانو په کالیو کې پټ کړي،
د نړۍ پر مخ په چيغو ووايه: تباہ شی زه د ژوند لپاره راغلی يم،
زه به ژوند کوم، که څه هم زما د ژوند یواځینې لار مرگ وي.

﴿۲۲﴾

مونږ نظافت خوشوونکی ملت یو، ځکه خو د مرو لمبوونکو او د مال سپینوونکو عزت کوو.

﴿۲۳﴾

که چیرې دوستي د خاورې سره وی، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به مکه نه پرېښودی
او که د قوم سره وی نو د قریشو سره به یې جگړه نه کولی
او که د کورنۍ سره وی نو د ابو لهب څخه به نه بیزاره کیدی،
خو دا عقیده ده چې د خاورې او وینې څخه ډېر ارزښت لري.

﴿۲۴﴾

که د خپلو اصولو پوره کول دې په توان کې نه وي، نو طریقه بدله کړه،
اصول مه بدلو، ځکه چې ونې پانې بدلوي خو زیلې (جرړې) نه بدلوي.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۱۱

﴿۲۵﴾

نوح (عليه السلام) حيواناتو ته يو وار آواز وکړ، هغوی په کښتۍ کې سپاره شو،

خلک يې ۹۵۰ کلونه دعوت کړ، خو هغوی ډوويدل غوره کړل،
سليم فطرت د مريض عقل څخه غوره دی.

﴿۲۶﴾

که د چا دا فکر وي چې د غربت له منځه وړل معادنو ته اړتيا لري،
نو عمر بن عبد العزيز (رحمه الله) ته دې وگوري،
کار په لاس کې د شيانو په شتون کې نه دی،
بلکه د هغې په اداره کولو کې دی.

﴿۲۷﴾

که د چا فکر دا وي چې ثابت قدم پاتې کېدل ډېرو وسلو ته اړتيا لري،
نو «قسام» ته دې وگوري،
خبره د توپک نه ده، بلکه د هغه لاس ده چې توپک ورسره وي.

﴿۲۸﴾

له هيڅ چا څخه مه ناهيلي کيږه، ځکه کوم ساحران چې د موسی (عليه
السلام) مقابلې ته راغلل، اعدام شول، خو له دين څخه په شان نه شول.
او په چا ډېر باور هم مه کوه، ځکه څوک چې د موسی (عليه السلام) سره
د بحر څخه تير شول، هغوی د خوسي عبادت پيل کړ.

۱۲ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۹﴾

سپي له هوسۍ څخه پوښتنه وکړه: ولې هر وخت زما څخه مخکې کيږي؟
هغې ورته وويل: ځکه زه د ځان لپاره او ته د بادار لپاره ځغلي
که د حق لپاره هوسۍ نه شي جوړيدی
د باطل لپاره خو سپي مه جوړيږه.

﴿۳۰﴾

هدهد (ملا چرگک) د يو ملت لپاره د اسلام لامل شو،
ميري د يو لښکر لاره بدله کړه،
کارغه انسان ته د ښخولو چل زده کړ،
ماهي پيغمبر ته پناه ورکړه
او فيل (هاتي) د کعبې وړانول پرېښودل
خو دېرې انسانان داسې وي لکه حيوانات، بلکه له هغوی هم بدتر وي.

﴿۳۱﴾

په دې نړۍ کې دېرې خلک د چاغوالي له امله له ډوډۍ څخه تېښته
کوي، خو نور يې تر شا د لوږې له امله منډې وهي.

﴿۳۲﴾

ټول مې چاپيره شته دی
خو ستا پرته يواځې يم.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۱۳

﴿۳۳﴾

خلک د رسنيو په خبرونو کې د وير لپاره شميره ده
په خوړنځايونو کې د خوراک لپاره خولې دي
په بانکونو کې د لوتلو لپاره جيبونو دي
او په زندانونو کې د وهلو لپاره شاگانې دي
اوس په مونږ کې يو شخص بل ته د انسان په سترگه نه گوري.

﴿۳۴﴾

تر ټول ترخه تسليمي دا ده چې يو سړی هغه ميرمن ته وايي چې محبت
ورسره لري:
ما په پوره شرافت سره ستا د خپلولو لپاره جگړه وکړه،
خو شريفان هم کله کله په جگړه کې ماتې خوري
او بيا شا کړي او د ماته خوړلي لښکر په خير روان شي.

﴿۳۵﴾

کله چې کوچنی وم نو هغه وخت به مې جنجال کولو چې مور به مې راته
د قميص توکمې تړلې او يا به يې راته ويښته گمونځول
او غوښتل به مې چې په بېره بهر ووځم
خو اوس ټوله دنيا د دې په بدل کې ورکولو ته تيار يم چې يوه توکمه
راته وتړي.

۱۴ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿ ۳۶ ﴾

﴿ د حجاب په اړه ﴾

دوی فکر کوي اسلام خیاط دی، کالي یې جوړ کړي دي
 بیا یې مسلمانې میرمنې د هغې په استعمال مجبوره کړي دي
 په دې نه پوهیږي چې اسلام ادب دی، اخلاق یې بیان کړي دي او
 مسلمانو میرمنو داسې لباس غوره کړی دی کوم چې د دوی د اخلاقو
 سره برابر دی.

﴿ ۳۷ ﴾

په دې زمانه کې دا ډېره عادي خبره ده چې ته داسې څوک پیامومي چې
 تا یې د پیاوړي کولو هڅه کړې، خو هغه ستا د وینځ څخه د ویستلو هڅه
 وکړي.

﴿ ۳۸ ﴾

هغه لار چې ټول پرې روان وي، خطا ده
 هغه لار چې هیڅوک پرې نه ځي، خرابه ده
 هغه لار خپله کړه چې لږ خلک پرې روان وي
 او د دغه خلکو سره ملګرتیا وکړه.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۱۵

﴿۳۹﴾

روغ انسان په ترسره شوي خطا پښيماڼه کيږي
پاک انسان په هغه ښه کار پښيماڼه کيږي چې نه يې وي ترسره کړی.

﴿۴۰﴾

د ملخ په خیر لوستل مه کوه چې موخه يې مخ ته پرته پاڼه ختمول وي
بلکه د مرغی په خیر یوه یوه دانه لوله.

﴿۴۱﴾

مالداري دا نه ده چې ته ټوله دنیا واخيستل شي
بلکه مالداري دا ده چې ټوله دنیا يوځای شي او تا وانخيستی شي.

﴿۴۲﴾

يو اويا کلن سړي راته وويل:
کومه ميرمن چې تا سره مينه لري، د هغې لپاره مه پريرده چې ته ورسره
مينه لري،
ځنگله ته د سيگرېټ بلولو لپاره اور مه اچوه
اوله مرگ څخه مخکې ياد لره چې ته ژوند کول غواړې.

۱۶ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۴۳﴾

ما ډيری ځله له خپلې نيا څخه اوريدلي دي:
 «څوک د عمر د کم والي له امله نه مړ کيږي»
 الله دې پرې رحم وکړي، هغه مخکې له دې وفات شوه چې ورته ووايم:
 يو څوک د عمر د کموالي له امله نه مړي کيږي
 خو ډيری د ژوند د کموالي له امله مړه کيږي.

﴿۴۴﴾

آخري خبره يې راته دا وکړه:
 زويه! زما نصيحت تا ته دا دی چې ته پخپله شه
 پوهيرم چې ته به ما ته غوږ ونه نيسي او هڅه به کوي چې بل څوک شي
 خو يوه ورځ به پوهه شي چې ژوند يواځې د هغه چا نومونه ساتي چې
 هغوی پخپله وو.

﴿۴۵﴾

کله چې د ابراهيم (عليه السلام) زړه په اسماعيل (عليه السلام) پورې وتړل
 شو، نو الله ورته د هغه د حلالولو امر وکړ
 او کله چې د يعقوب (عليه السلام) زړه په يوسف (عليه السلام) پورې
 وتړل شو، نو هغه يې ترې واخيست
 الله تعالی خپل خوښ انسانان د هغه چا له امله ازمايي چې دوی ورسره
 مينه لري، تر څو ځان ته يې ځانگړي کړي.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۱۷

(۴۶)

د کښتۍ ^(۱) خښتتان مړه شول، خو دا ورته معلومه نه شوه چې که هغه خیري شوی نه وی نو له لاسه یې ورکوله او د هلک ^(۲) کورنۍ مړه شوه خو دا ورته معلومه نه شوه که هغه مړ نه وی نو دوی به یې لارې شوی وی پاک دی هغه ذات چې د لوی مصیبت څخه د ژغورنې لپاره په وړوکې مصیبت اخته کول کوي.

(۴۷)

په شخصي توګه د اسلام په اړه د دښمنانو لخوا دومره نه ډاریرم څومره چې پرې د پیروانو لخوا ډاریرم.

(۴۸)

په اوږده او معاصره عربي ژبه کې وطن د ځمکې هغه ټوټه او د خلکو هغه مجموعه ده چې واکمني یې د یو سړي په لاس کې وي.

(۱) هغه کښتۍ چې خضر (علیه السلام) ترې تخته ویستلې وه. دغه قصه د کهف په سورت کې شتون لري.

(۲) هغه هلک چې خضر (علیه السلام) وژلی و او موسی (علیه السلام) پرې نیوکه کړې وه. قصه یې د کهف په سورت کې ده.

۱۸ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۴۹﴾

زما په نه شتون کې ستا څخه یو شی کم وي
خو ستا په نه شتون کې زما څخه ځان کم وي.

﴿۵۰﴾

غم داسې دی لکه مکتب
ستړی کوونکی او دروند دی، خو د پوهې تر لاسه کولو لپاره غوره ځای
دی
او خوښې داسې ده لکه قهوه خانه
تسلي ورکوونکی او آسان دی خو تا ته هیڅ شی نه زده کوي.

﴿۵۱﴾

یوه میرمن وه چې د قدم لاندې یې لیکل شوي و:
«باید هیره نه کړل شی».

﴿۵۲﴾

یواځیتوب د ماتې څخه سخت دی
مونږ ته ماتې دښمن راکوي
خو یواځیتوب د دوستانو له اړخه وي.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۱۹

﴿۵۳﴾

له بده مرغه مونږ د بخاري پلاؤ په اړه
د صحيح البخاري څخه ډېر معلومات لرو.

﴿۵۴﴾

خلکو د زخم لپاره د صبر په څير پټی نه ده پيژندلې
او نه يې د شکايت په څير چټل بنډاږ پيژندلی دی.

﴿۵۵﴾

د ژوند تر ټولو مهمه قاعده دا ده چې
ته په دې پوهه شې چې د ژوند لپاره هيڅ قاعده نشته.

﴿۵۶﴾

مونږ په نفظو کې خپله برخه نه غواړو
فقط دا معلومول غواړو چې ولې د يو بيلر نفظو د قيمت لوړېدو سره زمونږ
قيمت کمېږي؟

﴿۵۷﴾

د يوسف سورت ټول ژوند دی کله چې ترې قصه جوړه شي:
په يو عبارت کې د پلار مينه، د ورونو تربگني، د ميرمنو عشق
د زندانونو معلومات، د سرچينو اداره او د گاونډي سره د دولت اړيکه
شتون لري.

۲۰ | دهرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۵۸﴾

ای هغه خلکو چې د نسبي برابری د نشتوالي له امله خپلې میرمنې طلاقول
غواړئ!
حبشي بلال، رومي صهیب او فارسي سلمان جنت ته لاړل او قريشي
ابولهب دوزخ ته لاړ.

﴿۵۹﴾

یوه ورځ مې دوا فروش ته وویل:
ما ته مې د مور گوتې راکړه!
هغه راته وویل: ستا د مور گوتې څه شی دي؟
ما ورته وویل: د فکرونو درمل.
پخوا چې به کله فکر واخیستم نو مور به مې په سر لاس راښکل تر هغې
چې زه به ویده شوم.

﴿۶۰﴾

د علم په څلورو کې درې برخې دا دي چې
د خپلې ناپوهۍ د پټولو طریقه وپېژنې.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۲۱

﴿ ۶۱ ﴾

مونږ چې د چا مرتبې ته ښکته کېدل نه غواړو
هغوی په دې نه پوهیږي چې د ځان لوړولو او تکبر تر منځ توپیر شته،
د ځان لوړول هغه نصیحت ته ورته دي چې مونږ ته به په کوچنیتوب کې
زمونږ کورنۍ ویل: ځان د کوڅو د هلکانو څخه وژغورئ.

﴿ ۶۲ ﴾

د جنت او دوزخ تر منځ توپیر دا دی چې:
جنت یوه او اوږده لار لري
خو د دوزخ لپاره ډېرې لنډې لارې شتون لري.

﴿ ۶۳ ﴾

که اسلام د فتنې شوی، نو په مکه کې به دا کار شوی وی
که محاصره کېدی شوی، نو په خندق کې به شوی وی
که له منځه تللی، نو تاتاریانو به له منځه وړی وی،
اسلام یوه قافله ده چې روانه ده او سبې ورته غاږي.

﴿ ۶۴ ﴾

نبوي هجرت ډیر ښه فرصت دی چې
وطنپالو ته دا یادونه کوي چې دین له هیواد څخه ډیر ارزښت لري
او اسلامپالو ته ښودنه کوي چې کوم ځای هم دین برلاسی وي، هم هلته
ستا هیواد دی.

۲۲ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۶۵﴾

په دوی کې به یو منبر ته پورته شي
او د هغې میرمنې په اړه به خبرې کوي چې د یوې پېشو د بندولو له امله
دوزخ ته تللي وه،
بیا به په خپل قیمتي موټر کې د زندان په خوا تېرېږي او د هغه خر په څیر
به خاموش وي په کوم چې کتابونه بار وي.

﴿۶۶﴾

د کھف په سورت کې یادو شوو ځوانانو
د خندقونو د څښتنانو^(۱) په قصه کې راهب
د هجرت په وخت کې رسول الله (صلی الله علیه وسلم)
دوی ټولو غارونو ته پناه وړې وه
کله چې د انسانانو زړونه سخت شي، نو دې دین ته د غرونو زړونه نرم
شي.

﴿۶۷﴾

په هغه خلکو شفقت وکړه چې د گول ساتونکي په څیر ژوند کوي
تل په تشویش او تشویقولو کې وي، دوی ته د دښمنانو او دوستانو د
خطر پایله یو شان وي.

(۱) دې قصې ته د دېرشمې پارې د بروج په سورت کې په (اصحاب الأخدود) سره اشاره شوې ده،
تفصیل یې په حدیثو کې دی.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۲۳

﴿۶۸﴾

د سهار په لمونځ کې د اوږده عمر لرونکو
لاسونه گونجې خو زړونه يې ډير په بڼه شکل اوتو شوي وي.

﴿۶۹﴾

بنکاري د هغه غنمو له امله چې په قفص کې يې ږدې،
د مرغی په نظر کې د زندان د څښتن په توگه ښکاره کېږي
او کله هم ورته مرغی د مشر په توگه نه گوري
خپل عقلونه لوی کړي ځکه مرغی هم په ډوډی نه اخیستل کېږي.

﴿۷۰﴾

حيواناتو هم د خپل توپير ساتنه کړې ده
مونږ گورو چې ځينې حيوانات آشنا کېږي او ځينې يې دارونکي دي
خو يواځې مونږ يو چې ټول دارونکي شوي يو.

﴿۷۱﴾

زمونږ په زمانه کې لوړ خلک
هغه ځوانان دي چې په خندقونو کې شپې تيروي، په يوه سترگه څوکي
کوي او په بله سترگه د الله له ويرې ژاړي
او هغه بوداگان دي چې په لاره پخپلو امساگانو کړوږ د سهار لمونځ ته
روان وي.

۲۴ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۷۲﴾

خلک پخپل فطرت پيدا کيږي
خو حکومتونه ترې هیوادوال جوړوي.

﴿۷۳﴾

د انسانانو سردار (صلی الله علیه وسلم) فرمایي:
«مسلمانان د نورو په خلاف یو لاس دي»
خو مونږ فقط د ځینو سره په خبرو مرسته کوو، لکه چې هغه (علیه السلام)
ویلي وي: «مسلمانان یوه خوله دي».

﴿۷۴﴾

د علماؤ غوښې زهر دي
خو دوی هم باید په دې باور ولري چې د مجاهدينو غوښې هم چوپان
کباب نه دي.

﴿۷۵﴾

ستونزه هغه وخت ده چې کله زړور ږوند وي
او حقیقت لیدونکی ډارن.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۲۵

﴿۷۶﴾

ابراهيم (عليه السلام) د خپل زوی څخه حلالول وغوښتل، هغه ومنل
 او نوح (عليه السلام) د خپل زوی څخه د ژوند غوښتنه وکړه، خو هغه
 انکار وکړ.
 ځينې په حيرانوونکې توگه متنونکي او ځينې يې بيا په عجيبه توگه نافرمان
 وي.

﴿۷۷﴾

ناپيلتوب په انسانانو کې دی
 حيواناتو او جماداتو خو د حق او باطل په صف کې خپل ځای معلوم
 کړی دی:
 کربوري د ابراهيم (عليه السلام) اور ته پوکې کولو
 او «غرقده»^(۱) د يهودو ونه ده
 او «أحد» داسې غر دی چې هغه مونږ سره مينه لري او مونږ د هغه سره.

﴿۷۸﴾

د تاريخ په اوږدو کې چې
 کله غله واکمن شوي، امانتدار زندان ته تللي
 فساد کوونکي چې واکمن شوي، اصلاح گرايان زنداني شوي
 او ناپوهه چې واکمن شوي، پوهان زندان ته تللي دي.

(۱) غرقده يوه ونه ده چې قيامت ته نږدې به ټولې نيرې او ونې مسلمانانو ته وايي، راشه دغه دی زما
 شاته بهودي پټ دی، د «غرقده» له ونې پرته.

۲۶ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۷۹﴾

ای ربه رحم وکړې، د غم په دې نړۍ کې پر چا وژاړو:
ریاض ډوبیري، قدس یهودي کیري
غزه مړه کیري، مقدیشو وړې کیري
دمشق ذبحه کیري، بغداد فریادونه کوي
او له طرابلس څخه وینې بهیري^(۱).

﴿۸۰﴾

اسلام د قوت په اهمیت پوهیري خو هغه اصلاح کوي او لارښوونه ورته
کوي
هم دې اسلام په وښو او اوبو له جگړه کوونکو عربانو څخه داسې
قهرمانان جوړ کړل چې د دې لپاره جنگیدل تر څو دا ځمکه د الله تابع
کړي.

﴿۸۱﴾

اسلام په خپلو پیروانو دا لازمه کړې چې خلکو ته به د عقیدې په ښودلو
کې نرمي کوي خو د اسلام څخه په دفاع کې به له سختی څخه کار
اخلي.

(۱) ریاض د سعودی پلازمینه ده چې په بې دینۍ کې ډوبیري، قدس د اشغالي فلسطین مرکز دی،
غزه د فلسطین یواځینی ازاده برخه ده، مقدیشو د صومالیې پلازمینه ده، دمشق د سوریې پلازمینه ده
چې الحمد لله اوس له زورواکۍ آزاده شوې، بغداد د عراق پلازمینه او طرابلس د لیبیا پلازمینه ده.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۲۷

﴿ ۸۱ ﴾

اسلام د بخښنې او عفوي دين دى
خو د پياوړي د ښيگړې په توگه، نه د كمزوري د ذلت په توگه
كله چې په خلكو برلاسى شي نو ورته وايي: ځئ، تاسې آزاد يې
خو په جگړه كې ورته وايي: راځئ، تاسې دښمنان يې.

﴿ ۸۲ ﴾

په هغه سړي باور مه كوه چې د ځان په اړه خبرې كوي
او په هغه ښځه باور مه كوه چې د نورو ښځو په اړه خبرې كوي.

﴿ ۸۳ ﴾

په يوه ساحه كې ځان ورسوه
كنه نو د نورو سره په يو شانوالي ځان مه مشغولوه
ځكه څوك د يو شان خلكو تر منځ په توپير پيدا كولو ځان نه مشغولوي.

﴿ ۸۴ ﴾

دوه شيان سړي دېر مشغول ساتي، فکرونه او ميرمنې
خو د فکر له امله مشغول شوي ته خلك لوى سړى وايي
او د ښځو له امله مشغول شوي ته خلك بې لارې وايي.

۲۸ | ڊهرې لنڊې د فکر وږ خبرې

﴿۸۵﴾

وږه کښتۍ د بحر په اړه
له لوی بندر څخه ډېره پوهه لري.

﴿۸۶﴾

متکبر د ذلیل له امله،
زورواکی د ډارن له امله،
آقا د غلام له امله
او ظالم د چاپلوس له امله پیدا کيږي
او د دین په نوم د خلکو آزاديانې د هغه مولایانو په وسیله له منځه وړل
کيږي چې دین یې خرڅ کړی وي.

﴿۸۷﴾

په کار وه چې ما خپل زړه غوڅ کړی وی تر څو ته مې په ځان کې له
خپريدو منع کړی وی
ما هغه وخت ستا د مخنيوي لپاره په خپله وړتیا باور وکړ، خو ناکام شوم
او پایله یې دا شوه چې: زه ته وگرځیدم.

﴿۸۸﴾

د حق او باطل تر منځ جگړه په هره زمانه کې هم هغه جگړه ده
خو لښکرونه یې بدليري.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۲۹

﴿ ۸۹ ﴾

تماشه چيان داسې دي لکه هوايي ميدانونه
نور د الوتکې پورې ته رسوي
خو په خپله د الوتلو جرأت نه شي کولی.

﴿ ۹۰ ﴾

د سردارانو په څير د چلند څخه د هغوی د مخنيوي لپاره لومړی گام دا
دی، چې د هغوی په مخکې د غلامانو په څير له چلند څخه ډډه وشي.

﴿ ۹۱ ﴾

کوم امت چې د خپلو خوبونو تعبير يواځې د ابن سيرين په کتاب کې
لتوي
هغه ويده امت دی خو په ځان نه پوهيږي.

﴿ ۹۲ ﴾

د دې ځمکې پوهان دېر بېچاره گان دي
دوی فکر کوي چې په کائناتو کې تر ټول تېز شی رڼا ده
خو په دې نه پوهيږي چې دعا د ځمکې او اسمان فاصله د ثانيې څخه
هم په کم وخت کې قطع کوي.

۳۰ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۹۳﴾

داسې کله هم نه دي شوي چې مار دې د خپلو زهرو له امله مړ شوی وي، ځکه هغه يې په فطرت کې پراته دي خو حسد خپل څښتن وژني، ځکه چې حسد د فطرت خلاف شی دی.

﴿۹۴﴾

که چيرې مونږ د حساب په کتابچه کې د فرښتو ليکنې ته هغه شان پاملرنه وکړو څه رنگ چې يې د بانک د کارمند ليکنې ته کوو نو په لارو کې به فرښتو لاسونه را کړی وی خو مونږ فقط يو بل ته په لاس ورکولو وياړ کوو.

﴿۹۵﴾

که غربت شخص وی نو زمونږ په هيوادونو کې به يې تر ټولو ډېر شهرت درلود.

﴿۹۶﴾

د غل او سياست مدار تر منځ توپير دا دی چې غل ستا څخه غلا کوي پرته له دې چې د قانون پروا وکړي خو سياست مدار اول قانون جوړوي، بيا د قانون په رڼا کې ستا څخه غلا کوی.

ډبرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۳۱

﴿۹۷﴾

﴿وَقَالَتِ الْأُخْتِ قُضِيَهُ قَبَضَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾^(۱)
 دې آیت په اسلام کې د استخباراتو د علم لنډیز وړاندې کړی دی:
 شخص ته یوه قضیه مهمه ده، ځان پټ ساتلی شي او شک نه راپاروي.

﴿۹۸﴾

ډیری وختونه مونږ سره د مال کمی نه وي
 بلکه د قناعت کمی راسره وي.

﴿۹۹﴾

په «غزه» کې مرگ تنگوونکی میلمه نه دی
 بلکه د کورنۍ غړی گرځیدلی دی.

﴿۱۰۰﴾

پخوا به یهودو تورات لوستلو تر څو ځان ته پرې قناعت ورکړي چې
 دوی پر حق دي
 خو نن ورته دا بس دی چې د «العربية» تلویزوني کانال وگوري.

(۱) «هنې بی خور ته وویل: څارنه بی کوه، هنې له لیرې څخه ولېد خو هغوی پرې پوهه نه شو.»
 القصص: ۱۱.

۳۲ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۱۰۱﴾

د خندا ډير لاملونه دي
چې مهم يې د اوبنکو وچيدل دي.

﴿۱۰۲﴾

کله چې تا ته څوک ووايي: حقيقت تريخ دی
نو باور وکړه چې هغه تا ته د خپل حقيقت په اړه خبره کوي
ځکه مونږ ته هيڅ حقيقت خوږ نه ښکاري پرته له هغې چې په نورو
پورې اړه لري.

﴿۱۰۳﴾

پوهيرې چې باران څه رنگ رابښکته کيږي؟
کله چې ته له کړکۍ رابښکاره شې، نو وريځ بلې ته ووايي: «راځه چې
اوبه وڅښو».

﴿۱۰۴﴾

باب دې په بيان د انسانانو تر منځ په توپيرونو کې:
هغه ته خپل رب امر وکړ چې زوی دې حلال کړه، سره له دې چې بل
زوی يې نه درلود، خو هغه د رب خبره ومنله
او هغوی ته يې د غوا د حلالولو وويل خو انکار يې وکړ، سره له دې چې
هغوی ډېرې غواوې درلودې.

ڊهرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۳۳

﴿۱۰۵﴾

مونږ هغوی په ډېرو خبرو تورنوو
خو دا مو هیر دي چې که مونږ د هغوی په چوپتیا پوهه شو نو ډیرې
خبرې به ونه کړي.

﴿۱۰۶﴾

نبي (صلى الله عليه وسلم) تر وونونه کول، د امن وعدې يې ورکولې
غزاگانې يې کولې، بنديان يې تبادله کول، ټولنه او اقتصاد يې تنظيمولو
بيا به يو څوک پيدا شي او پوښتنه به کوي چې د دين د سياست سره څه
اړيکه ده؟

﴿۱۰۷﴾

د چا چې دا فکر وي چې سهار مهال د فيروز^(۱) له آواز پرته نه پيل کيږي
نو هغوی دې يو وار ماهر المعقلي تجربه کړي چې د سهار په لمانځه
کې دا لولي: ﴿فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ﴾.

﴿۱۰۸﴾

پوره عقل دا دی
چې ته عقیده ولرې دا نړۍ ټوله لیونی ده.

(۱) لبنانی هنرمند ده، چې سهارنی سندري يې شهرت لري.

۳۴ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۱۰۹﴾

مجرم: هغه څوک دی چې جگړه پیل کوي
بزدل: هغه څوک چې د ده پر ضد له پیل شوې جگړې څخه تښتي.

﴿۱۱۰﴾

زما هغه اولاد چې زه ورته د کنځلو له امله سزا ورکوم
کله چې لوی شي نو ما سره به څه کوی؟
دوی ته ښه معلومه ده چې ما به هره ورځ دوی ته کنځلې کولې او ورته
به مې ویل:
د خلکو زده کړه وکړئ، خو دامه هیره وئ چې تاسې عرب یې.

﴿۱۱۱﴾

اسلام یو نړیوال دین دی او ټول ملتونه، کلتورونه او تمدنونه په کې
ځایدلی شي لري، تر دې چې امریکا هم په کې فتوا ورکوي
او مونږ ته ښائي چې جگړه کله جهاد دی او کله ترورزم.

﴿۱۱۲﴾

که چوپتیا حکمت وي
نو بیا خو مونږ پر مخ د ځمکه د حکماؤ ترتو لویه ډله یو
او که خاموشي سره زر وي نو بیا خو مونږ د سرو زرو په ستر معدن کې
ژوند کوو.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۳۵

(۱۱۳)

امريکا د حق په هکله داسې ده لکه د زلزلي په هکله د ريکتر اندازه
خومره يې چې د کوم فکر سره دښمني زياتيري، په هغه اندازه دغه فکر
حق ته نږدې وي.

(۱۱۴)

ژبه د فکر څخه او فکر د ژبې څخه نه شي بې پروا کېدی
د دواړو تر منځ اړيکه داسې ده لکه د بدن او روح تر منځ اړيکه
روح د بدن پرته هسې خيال دی او بدن د روح پرته هسې تنه ده.

(۱۱۵)

په کوم وخت کې چې ابوجهل د اسلام پر ضد جگړه کوله
هم په هغه وخت کې ستر اسلام د جهل (ناپوهی) په خلاف جگړه کوله.

(۱۱۶)

مونږ د پایلو مسئولیت نه لرو
بلکه د هغه وسائلو مسئولیت لرو چې د دغه پایلو تر لاسه کولو لپاره یې
کاروو
ځکه د قیامت په ورځ به ځینې پیغمبران راشي چې هیڅوک به ورسره نه
وي.

۳۶ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۱۱۷﴾

په خيمه کې خيرن بالښتونه خوب نه شي تښتولی
او په ښکلو کې پاک بالښتونه بې خوبې نه شي ختمولی
راز په پاک زړه کې دی، په پاک بالښت کې نه دی.

﴿۱۱۸﴾

بې احساسه شخص شتون نه لري
خو داسې شخص شتون لري چې مونږ يې په احساس نه پوهیږو.

﴿۱۱۹﴾

غواړم چې نقشونه سره تبادله کړو
زه به ستا هیواد شم او ته به زما اوسیدونکی شي.
بيا ما ته ووايه چې: کوم یو بل ډېر زورولی دی.

﴿۱۲۰﴾

وايي چې: ټولې هگۍ په يوه ټوکړۍ کې مه ږده چې ماتې نه شي
زمونږ ستونزه يوه ورځ هم په هگيو کې نه ده
بلکه په دې زړه کې ده چې په يوه ټوکړۍ کې د کيښودو لپاره پيدا شوی.

﴿۱۲۱﴾

چاپلوسي ښائسته درواغ دي.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۳۷

(۱۲۲)

الله تعالی د حق مرسته تر یو وخته ځنډوي تر څو داسې یې پاک کړي
 لکه اور چې سره زر پاکوي
 او لومړی پړاؤ د باطل په برخه کوي چې بر بند یې کړي
 ځکه خو باطل یوه معرکه گټي
 او په پای کې جگړه د حق په گټه تماميږي
 باطل د یو ښار په نیولو خوشحالیږي ځکه چې هغه د ځمکو غاصب دی
 او حق د انسانیت په لټه کې دی.

(۱۲۳)

باطل اعلان وکړ، ډیر خلک ورته جمع شول
 حق اعلان وکړ، غوره خلک ورته جمع شول
 باطل د عدد او حق د نوعیت په لټه کې دی
 باطل له بیروبار او حق د کمو لارویانو له امله شکایت لري.

(۱۲۴)

دومره مال ورسره و چې په میلیونونو ساعتونه یې پرې اخیستی شو
 خو چې نیته یې پوره شوه د یوې دقیقې اخیستو توان یې نه درلود.

۳۸ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۱۲۵﴾

خلک د کمې پاملرنې له امله داسې وچيري
لکه شينکي چې د اوبو د کمبود له امله وچيري.

﴿۱۲۶﴾

که زه ورته وي نو هيله به مې دا وي چې د قرآن کریم صفحه شم
که توتېه (تيکه) وي نو هيله به مې دا وي چې د لمونځ جاينماز شم
او که لرگی وي نو هيله به مې دا وي چې د هغه بوډا امسا شم چې سهار
لمونځ ته يې په لاره لگوي.

﴿۱۲۷﴾

بې کاره سړی چې ځان مشهورول غواړي، ژبه اوږده کړي
او بې کاره ښځه چې ځان مشهورول غواړي، کالي لنډه کړي.

﴿۱۲۸﴾

د هیواد خاوره هم عجیبه ده
څومره مو چې په کې راکاږي، په هغه اندازه مو ورسره مینه زیاتېږي.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۳۹

(۱۲۹)

عمر (رضي الله عنه) غوښتل چې د مهرونو اندازه وټاکي نو يوې ښځې ورته وويل:

دا کار روانه دی ځکه الله تعالی فرمايي: ﴿وَأْتَيْتُمُ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا﴾^(۱)
 نو وې ويل: ښځه په حق ده او عمر خطا شو
 کله چې واکمن حق پرست وي، خولو بندوونکو ته اړتيا نشته.

(۱۳۰)

د عربي هیوادونو سازمان داسې دی لکه چونگبنه
 که آواز یې نه درلودی، څوک یې په شتون نه خبرېدل.

(۱۳۱)

هغه امریکا چې مونږ په ترورزم تورنوي
 په وروستیو پنځه اويا (۷۵) کلونو کې یې له هغې څو چنده زیات انسانان
 وژلي
 چې مسلمانانو د بدر څخه تر اوسه پورې په جگړو کې وژلي دي.

(۱۳۲)

کله چې نړۍ دوه قطبه وه نو امریکا مجاهدینو ته اسانتیاوې برابرولې
 کله چې امریکا یواځینې قطب شو نو په مخ کې یې له مجاهدینو پرته نور

(۱) «او تاسې یوې ته په دوی کې خزانه ورکړې وي». سورة النساء: ۲۰.

٤٠ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

څوک ونه دريدل
د امريکا قطب نما د هغې مصلحت او زمونږ قطب نما زمونږ مصحف
دی.

﴿١٣٣﴾

د باطل پيروي مه کوه که څه هم راوړونکی يې ستا خوښخيري
او حق مه رد کوه، که څه هم راوړونکی يې ستا بد راځي.

﴿١٣٤﴾

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾^(١)
په دې سره مونږ معلومولی شو چې زمونږ لمونځ عبادت دی که سپورت.

﴿١٣٥﴾

هغې ته ډاکټر وويل:
بې بې حاجی شکر مرض ته له منځه وړې يې او مونږ به ستا دوهم لاس
هم زر غوڅ کړو،
هغې ورته وويل: کولی شو چې يوه اونۍ انتظار وکړو؟
زه غواړم چې دغه لاس طيارې ته د پورته کېدو پر مهال خپل زوی ته
پورته کړم.

(١) «المونځ د بې حیائی او بدې څخه منع کوي». سورة العنکبوت: ٤٥.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۴۱

﴿۱۳۶﴾

کله چې هغوی ته وایو مونږ لا تر اوسه ژوندي یو
نو له هغه ځایه خبر ورکوو چې نه پوهیږو ژوند زندان دی.

﴿۱۳۷﴾

د علم پر مټ پلار نارینه زیږوي
او د ژوند پر مټ ترې میندې سړي جوړوي.

﴿۱۳۸﴾

کله فکر کوم چې هر څه چې باید وویل شي، هغه ویل شوي دي
اوس چې مونږ څه وایو، فقط د ویل شوو بیا جوړښت دی.

﴿۱۳۹﴾

مورې! اړتیا لرم پر تا ځان داسې وساتم لکه سرتیری چې ځان په ډال
ساتي

زه تا ته داسې پناه یوسم لکه لنډه مرغی چې د دیوال سوري ته پناه وړي
او تا داسې تنفس کړم لکه د نړیدلي تعمیر څخه راوتی شخص چې
تنفس اخلي.

٤٢ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿١٤٠﴾

زه تاسې رښتيا بولم کله چې وايې: اسلام د ستونزو حل دی
خو ما هم رښتيا وبولئ کله چې زه وایم: هم دا تاسې ستونزه یې.

﴿١٤١﴾

زه د واکمنۍ په شهوت پوهیږم
خو په دې نه پوهیږم چې ولې دوی په خپل وصیت کې دا نه لیکي:
زما وروسته دوی خپل کار ته پریردئ ځکه دوی د غلامۍ حق اداء کړی
دی.

﴿١٤٢﴾

گرانې! کله چې ته قهوه څښې
نو کوم یو مخکې وايې چې «آه»:
قهوه که پیاله؟

﴿١٤٣﴾

هغه مصر چې د یوسف (علیه السلام) په زمانه کې یې خپلو گاونډیانو ته
خواړه ورکول
اوس ترې نړیوال بانک د خپلې مړۍ او دین غوښتنه کوي
زمونږ ستونزه د امکاناتو په کمبود کې نه ده بلکه د امکاناتو په ناوړه اداره
کې ده.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۴۳

﴿۱۴۴﴾

مورې! زه اوس داسې يم چې په هغه اوبو غيرت راځي چې ته پرې اودس
کوي

د لمانځه په هغه تيکه غيرت راځي چې تا ته نږدې ده
په هغه جاينماز غيرت راځي چې په سجده کې ستا تندي ښکولوي
او ستا په هغه تسپو غيرت راځي چې ته يې پخپلو گوتو اړوې راپوې.

﴿۱۴۵﴾

هغه خلک چې د زړه او عزت تر منځ د يو په اختيارولو کې زړه غوره
کړي
داسې خلک دي چې د دې شرف حق نه لري چې مونږ ورته د عاشقانو
نوم ورکړو.

﴿۱۴۶﴾

﴿توپيرونه﴾

د کوم موسی روزنه چې جبریل (عليه السلام) کړې وه، هغه د خوسي
عبادت پیل کړ

خو د کوم موسی روزنه چې فرعون کړې وه، هغه پیغمبر شو

د نوح (عليه السلام) زوی د پیغمبر په کور کې کافر شو

خو د آزر زوی د پیغمبرانو پلار وگرځید

د یوسف (عليه السلام) ورونو هغه په څاه کې واچولو

خو ماهي یونس (عليه السلام) ته په بحر کې نجات ورکړ

۴۴ | ڊبرې لنډې د فکر وړ خبرې

د فرعون ټنځې ته په جنت کې قصر جوړ شو
 خو د لوط (عليه السلام) ټنځه به په اور کې اوسېږي
 هدهد (ملاچرگک) ناآشنا خلک الله ته راوبلل
 خو فرعون خپل قوم اور ته روان کړ
 ابليس هغه وخت آسمان کې و چې الله تعالیٰ دا فيصله کړې وه چې آدم
 (عليه السلام) به په ځمکه کې وي
 خو آدم جنت ته لاړ او ابليس اور ته داخل شو
 مکې خپل بچی وشاره
 خو مدينې ورته ځای ورکړ
 د خرما تنې د محمد (صلى الله عليه وسلم) لپاره فريادونه کول
 خو تره يې ورته په لاره کې ازغي شيندل
 انسان پيغمبر اور ته گوزار کړ
 خو حيوانات يې د ژغورنې لپاره پورته شول
 بې پلاره عيسى (عليه السلام) پيغمبر شو
 خو ډيری بانډچيان د خپلو پلرونو په دين مړه شول چې د بتانو عبادت
 يې کولو
 پيريانو په ډېره عاجزۍ قرآن واورېدو
 خو د عکاظ بازاريانو خپلې گوتې په غوږونو کې ومنلې
 يوې ميرۍ د پيغمبر د لښکر لاره بدله کړه
 خو يو انسان خپل لښکر د کعبې د ورانولو لپاره رهبري کړ.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۴۵

﴿۱۴۷﴾

د خلکو گناهونه د دعوتگرانو د سخت دريزی لامل نه شي جوړيدی وروسته له هغې چې فرعون وويل: ﴿أَنَارُبُّكُمْ الْأَعْلَىٰ﴾^(۱) الله تعالى ورته پيغمبر وليرلو چې هغه ته «نرمه وينا وکړي» او د الله تعالى څخه بل څوک زيات د هغه په دين غيرت کوونکی نشته.

﴿۱۴۸﴾

په سعودي کې د بنديانو په اړه د «العربية» تلويزون ځانگړی بحث داسی دی لکه «شاکيرا»^(۲) چې د حجاب د فضيلت په اړه وينا کوي.

﴿۱۴۹﴾

له گناه څخه بدتر يو بل شی هم شته په گناه ټينگار کول آدم (عليه السلام) او ابليس دواړو د رب نافرمانی وکړه خو لومړي بخښنه وغوښته او دوهم تکبير وکړ آدم (عليه السلام) پيغمبر شو او ابليس ورټل شو.

(۱) «زه ستاسې لوړ خدای يم». سورة النازعات: ۲۴.

(۲) «شاکيرا» د کولمبو يوه هنرمنده ده چې د بدن ډبره برخه يې لوڅه وي.

٤٦ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿١٥٠﴾

د زرو کلونو په ترڅ کې چې بشریت کوم پرمختګ کړی
هغه دا چې مخکې به د پوستکي د رنگ له امله خلک غلامانو او آزادو
ته تقسیمیدل
او اوس د افکارو له امله دغه کار کيږي، له دې پرته نورې هسې خبرې
دي.

﴿١٥١﴾

که د حلال او حرام تر منځ له دې پرته بل توپیر نه وی چې
د حلالو وروسته خوند او د حرامو وروسته پښیمانتیا رامنځ ته کيږي
نو دا هم د حلالو د ترلاسه کولو او د حرامو د پرېښودو لپاره بس ده.

﴿١٥٢﴾

ځان ناګاره اچول د ناپوهه علاج دی.

﴿١٥٣﴾

کله چې زه واورم چې دوی خپل عیبونه داسې بیانوي:
زما عیب دا دی چې پاک زړه لرم
زما عیب دا دی چې نرمي کوم
زما عیب دا دی چې سترګې پټوم
نو فکر وکړم چې زه یواځینی سړی یم چې د خپلو عیبونو په اړه له خبرو
کولو څخه شرم راځي.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۴۷

﴿ ۱۵۴ ﴾

حج ته د تللو څخه مخکې راته مور وويل:
 خپل سامان ته ښه پاملرنه کوه
 په مکه کې داسې غله دي چې له سترگو څخه رانجه پتوي
 خو په مکه کې يواځينی غل «ماهر المعقلي» دي
 چې له سينې څخه زړه پتوي.

﴿ ۱۵۵ ﴾

د سهار په لمانځه کې امام لولي چې:
 ﴿وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى﴾^(۱)
 نو يو ډېر بوډا سړی چې پخپلو پښو هم نه شي دريدلی وايي:
 ای ربه! خپل هغه بنده ته بخښنه وکړه چې وروسته راغلی دی.
 دې خلکو خپل زړونه له کومه راوړي دي؟

﴿ ۱۵۶ ﴾

زندان هم عجيبه دی
 يوسف (عليه السلام) ترې عزيز راووت
 امام احمد بن حنبل ترې عالم راووت
 ابن تيميه ترې شيخ الاسلام راووت
 او سيد قطب ترې شهيد الاسلام راووت.

(۱) «ای ربه! تا ته په بیره راغلم چې راضي شې». سورة طه: ۶۴.

٤٨ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿١٥٧﴾

د سهار په لمانځه کې مونږ ته معلومېږي چې ځمکه له آسمان څخه ډېره ليرې نه ده هغه څه چې مونږ ورته لېرې فاصله وايو، په يوه سجده ترې تېرېدې شو.

﴿١٥٨﴾

په امريکا کې ډير جوماتونه او د روژه ماتې ډير دسترخوانونه شته او ته کولی شې چې قرآن کریم د نظر ماتې او حسد له منځه وړلو لپاره ولولې خو د هغوی ستونزه د هغه اسلام سره ده چې د جومات او مصحف څخه ژوند ته وتل غواړي.

﴿١٥٩﴾

عراق يې د ديموکراسي د پياده کولو لپاره اشغال کړ خو په مصر کې يې د له منځه تللو تماشه کوي د دوی ديموکراسي داسې ده لکه د خرماؤ څخه جوړ د عربو خدايان عبادت يې کوي، خو چې وري شي بيا يې خوري.

﴿١٦٠﴾

جهاد په څو ډوله دی تر ټولو لاندې يې د حسان بن ثابت (رضي الله عنه) قصېدې او تر ټولو لوړې يې د خالد بن وليد (رضي الله عنه) توره ده.

ڊهرې لنډې د فڪر وړ خبرې | ۴۹

﴿۱۶۱﴾

زما څخه دا پوښتنه مه کوه چې هغوی ولې وختي ویده کېدل او مونږ ته
خوب نه راځي
ملگریه! خوب ته سپین بالښتونونه دوکه نه شي ورکولی
ملگریه! خوب یواځې په سپین زړه کې پراؤ اچوي.

﴿۱۶۲﴾

﴿فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى﴾^(۱)،
زورورتیا دا نه ده چې نه به ویریرې، بلکه دا ده چې ویره پټه کړې.

﴿۱۶۳﴾

نن د املائي نخبو نړیواله ورځ ده
په دې مناسب به زه عربي نړۍ په کرښه ولیکم
او وروسته به ترې د تعجب نخبه وکاروم.

﴿۱۶۴﴾

ډهرې هغه څوک چې ځان ته طالب العلمان وايي
باور لري چې که چېرې علم ته بشري شکل ورکړل شي، نو د دوی په
شکل به وي
له ځان څخه به چېن راتاؤ کړي او لکه چې وايي: «اوس وخت راورسید
چې ابوحنیفه خپلې پښې وغزوي».

(۱) «موسی پخپل زړه کې ویره پټه کړه». سورة طه: ۶۷.

۵۰ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۱۶۵﴾

په ژبه ليکل شوي: په نږدې کې به د الله له ذکر څخه او په اوږد مهال کې به د خلکو د عزتونو په اړه له خبرو څخه وساتل شي.

او په زړه ليکل شوي:

په نږدې کې به د کوچنيانو څخه او په اوږد مهال کې به د بيکاره لويانو څخه وژغورل شي.

﴿۱۶۶﴾

کله چې زه د لغت قاموسونه لولم
نږدې وي قسم وخورم چې مونږ عجم يو.

﴿۱۶۷﴾

قاموسونه د دې لپاره دي چې ژبه له منځه لاړه نه شي
خو مونږ د قاموسونو څخه مقبرې جوړې کړي دي
هره خبره يې مونږ دفن کړې او له کارولو څخه مو غورزولې ده.

﴿۱۶۸﴾

د سړي صفت د قوت او امانت له امله کيږي

﴿إِنَّ خَيْرَ مَنْ اسْتَأْجَزَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ﴾^(۱)

او د ښځې صفت د د ښځيتوب او حياء له امله کيږي

﴿فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ﴾^(۲)

(۱) ايشکه هغه څوک چې نه يې اجير جوړوي، قوي او امانتدار دی. سورة القصص: ۲۶.

(۲) راغله ده ته په دواړو کې يوه چې په حياء کې راروانه وه. سورة القصص: ۲۵.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۵۱

﴿۱۶۹﴾

خپرنه: سړي له بنځو څخه ډېر درواغ وايي خو بنځې په درواغو کې ډېرې
نوبتگري دي
مونږ په شمير کې او تاسې په کيفيت کې

﴿۱۷۰﴾

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا﴾^(۱)،
دا اسلام دی منځلاری د جسد او روح تر منځ
د گوښه کېدو او بې بندوباره آزادۍ تر منځ
د عقل د بې ارزښته کولو او د عقل د عبادت تر منځ
د محسوسو شيانو او غيبې شيانو تر منځ!

﴿۱۷۱﴾

کله چې عمر بن الخطاب (رضي الله عنه) شفاء بنت عبدالله په بازار کې
شارواله کړه
نو په اروپايي کليسا کې مذهبي مشران دې پايلې ته ورسيدل چې بنځه
انسان دی خو شیطانی روح په کې اوسيري.

(۱) «په دغه توگه مونږ تاسې منځلاری (غوره) امت گرځولي بې». سورة البقرة: ۱۴۳.

۵۲ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿ ۱۷۲ ﴾

څوارلس سوه (۱۴۰۰) کلونه وروسته د ﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾^(۱) د نازليدو څخه

فرويله^(۲) راغی چې ووايي:

«ښځه د سړي د شوق د پوره کولو پرته د هيڅ کار نه ده».

﴿ ۱۷۳ ﴾

هغه وخت چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمايلي و: «ښځې د سړو برخه ده».

په مدينه کې به يهودو په خپل بدل شوي تورات کې لوستل چې: «ثنا ده تالره ای ربه! چې زه دې ښځه نه يم پيدا کړې».

﴿ ۱۷۴ ﴾

ځان او تاسې ته نصيحت کوم چې اندونيزيا ته سفر مه کوئ ځکه دغه هيواد مسلمانو سوداگرو پخپلو اخلاقو او معاملاتو فتحه کړې

و

او نه غواړو چې نوي هيوادونه له لاسه ورکړو.

(۱) ژباړه: «او د دوی سره به سمه توگه ژوند وکړئ». سورة النساء: ۱۹.

(۲) Sigmund Freud يو يهودي الاصله اتريشي طبيب، روانشناس او فلسفي شخصيت و، خپل نظريات لري.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۵۳

﴿۱۷۵﴾

امام ابن تیمیه (رحمه الله) خپله فتاوی په زندان کې ولیکله
هغه وفات شو خو کتاب یې ژوندی دی
سید قطب (رحمه الله) «في ظلال القرآن» په زندان کې ولیکلو
دی هلته په دار وځړول وشو، خو کتاب یې ډېر دارونه راوځړول.

﴿۱۷۶﴾

د ویاړ ځای دا دی چې مونږ د زندانونو په ادبیاتو کې تر ټولو امتونو څخه
زیاته ونډه لرو
خو شرم دا دی چې مونږ یواځینی امت یو چې دولتي جریدو ته یې «د
تشانبونو ادبیات» نوم ورکول کیدی شي.

﴿۱۷۷﴾

هغه څوک چې د پیغمبر په کور کې پالل شوی و، په طوفان کې غرق شو
او هغه چې د فرعون په کور کې پالل شوی و، بحر یې پخپله امسا وچولو
مهمه دا نه ده چې چېرې ژوند کوي، بلکه دا چې څه رنگ ژوند کوي
مهم پیل نه دی، بلکه پای ده.

﴿۱۷۸﴾

د ریاء څخه ډېره ویره کول هم ریاء ده.

۵۴ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۱۷۹﴾

ډيرى هغه خلك چې داسې څه نه لري چې د هغې لپاره مرگ قبول كړي
داسې څه هم نه لري، چې د هغې لپاره ژوند وكړي.

﴿۱۸۰﴾

په هغه چا پورې ځان مه تړه چې غواړي ته يې تر شا منډې ووهې
او نه په هغه چا پورې چې ستا تر شا منډې ووهي
بلکه په هغه چا پورې ځان وتړه چې ته پوهيږي، ته او هغه يوځای حرکت
كوي.

﴿۱۸۱﴾

اصلي مړه هغه څوك نه دي چې د خاورو لاندې شوي دي
بلکه هغه څوك دي چې هير شوي دي.

﴿۱۸۲﴾

مناظره چيانو ته غوړ مه نيسه، بلکه تجربه لرونکو ته غوړ کيږده
ځکه چې له بحر څخه په نقشه کې تېرېدل د کښتۍ څخه په تېرېدو کې
ډېر آسانه وي.

﴿۱۸۳﴾

په جغرافيا کې د اسلام برخه
د مسلمانانو په زړونو کې د قرآن د برخې سره برابره ده.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۵۵

﴿ ۱۸۴ ﴾

په تشویش کې تر ټولو بده دا ده چې مونږ په دې پوهه شو چې د چا لپاره مونږ تشویش کوو، هغه وخته ویده شوي.

﴿ ۱۸۵ ﴾

ځینې فکر کوي چې د غل لاس پریکول شراب خور په درو وهل او زناکار په تیرو ویشتل شریعت دی دا په شریعت کې د سزاگانو نظام دی شریعت د دې لپاره راغلی دی چې د لاسونو، شاگانو او روحونو ساتنه وکړي.

﴿ ۱۸۶ ﴾

په شریعت کې اخیري تطبیق کیدونکی شی حدود دي او لومړی ځنلیدونکی شی هم حدود دي ځکه خو عمر فاروق (رضي الله عنه) د رماده^(۱) په کال د غل لاس پریکول وځنلول اسلام لومړی د حرامو اسباب له منځه وړي، بیا یې ترسره کوونکي ته سزا ورکوي.

(۱) په ۱۸ هجري کال د عمر (رضي الله عنه) د خلافت په زمانه کې په مدینه منوره او شا او خوا سیمو کې د قحطی کال.

﴿۱۸۷﴾

په صفت کې تر ټولو غوره وينا: ﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقِي عَظِيمٌ﴾^(۱) ،
 او په وعده کې تر ټولو غوره وينا: ﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ﴾^(۲)
 او د عقل د پوخوالي په اړه تر ټولو غوره وينا: ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ﴾^(۳) .

﴿۱۸۸﴾

د هغو خلکو شمير چې کوند ذهنه پيدا شوي
 د هغوی څخه ډېر کم دی چې پخپلو لاسونو يې له ځان څخه کوند ذهنه
 جوړ کړي دي.

﴿۱۸۹﴾

ويل کيږي چې په موبائل تليفون کې تر ټول ښه خبره دا ده
 چې کله نور خلک هر وخت وغواړي، تا پيدا کولی شي
 په حقيقت کې هم دا په کې تر ټولو بده خبره ده.

﴿۱۹۰﴾

اجتهاد دا نه دی چې مونږ په اسلام کې هغه څه اضافه کړو چې د دې
 وخت غوښتنه وي
 بلکه دا دی چې مونږ په اسلام کې هغه څه ولټوو چې په دې زمانه کې
 يې اضافه کول ممکن وي.

(۱) «بیشکه ته د لوړو اخلاقو څښتن يې». سورة القلم: ۴.

(۲) «او زر دی چې تاته به ستا رب داسې څه درکړي چې ته به پرې خوشحاله شي». سورة الضحیٰ: ۵.

(۳) «او هغه له خپل خواهش څخه خبرې نه کوي». سورة النجم: ۳.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۵۷

﴿۱۹۱﴾

که ستا په توان کې نه وي چې د چا لپاره بنائسته واقعیت جوړ شي نو ناوړه یاداشت ورته مه جوړیږه.

﴿۱۹۲﴾

هغه ذات چې اسمان یې لېرې جوړ کړی دروازه یې ورته په ځمکه کې جوړه کړې او کلیانې یې په تندو کې ایښودې سجده وکړې او ورڅخه وغواړې.

﴿۱۹۳﴾

که غواړې چې د یو چا اصول معلوم کړې نو هغه څه ته یې مه گوره چې د ځان لپاره یې غواړي، بلکه هغه څه ته یې وگوره چې د نورو لپاره یې غوښتنه کوي.

﴿۱۹۴﴾

په مصلحتونو کې: ډېر رنگونه وي
په اصولو کې: یواځې تور او سپین وي
له دې امله عیب دا نه دی چې اصولي شخص ته کلاسیکي (زورپالی) وویل شي
عیب دا دی چې مصلحت پرست ته «رنگ بدلونکی» وویل شي.

۵۸ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۱۹۵﴾

هر بنائسته څرگندیدونکی کار، بنائسته نه وي
هغه انځور اخیستونکی چې له تا څخه مسکا غواړي
هغه ستا مسکا ته تشویش نه لري
هغه ته یواځې انځور اهمیت لري.

﴿۱۹۶﴾

زما په باور فیفا^(۱) زموږ له اخترونو څخه د تلو او راتلو د سیالی فکر ترلاسه
کړی
لومړی ورځ یې لیدنه، لیدنه او لیدنه وي
او دوهمه ورځ یې استقبال، استقبال او استقبال وي.

﴿۱۹۷﴾

کله موږ خپل عمرونه د داسې «هو» لپاره په قیمت کې ورکوو
چې هلته «نه» ویل په کار و.

﴿۱۹۸﴾

کله چې د سفر څخه راستون شو نو ما ته یې هلته د انسان د ارزښت په
اړه وویل
دا کار د پخوا په څیر ډاډ ورکوونکی نه و
کله چې ته یو شل انسان ته د چکر د خوند په اړه معلومات ورکوې
نو ته ډاډ نه ورکوې، بلکه د هغه د تکلیف یادونه ورته کوې.

(۱) فیفا (FIFA) د فوټبال د نړیوالو لوبو فیدراسیون.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۵۹

﴿۱۹۹﴾

«کلکم راع» معنا دا ده چې ته مسئول یې، جلاد نه یې.

﴿۲۰۰﴾

په رمضان کې د خلکو اخلاقو او چلند ته وگوره
پوهه به شې، چې ځينو د روژې مفهوم
او د غذايي ريځيم مفهوم سره گډوډ کړی دی.

﴿۲۰۱﴾

﴿فَتَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا، وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ
تَسَاقِطْ عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا﴾^(۱).

مونږ يو زړه سواندې لاس ته د ډوډۍ څخه ډېره اړتيا لرو، ځکه مونږ زړه
يو، معده نه يو.

﴿۲۰۲﴾

اسلامي ډلې په واک کې ناکاميري
ځکه چې دوی په لوبه کې هغه څه مني چې لوی لوبغاړي يې ورته اجازه
ورکوي
سره له دې چې اسلام د دې لپاره راغلی چې د لوبې قوانين بدل کړي.

(۱) هغې ته يې له لاندې خوا آواز وکړ چې مه خفه کېره، ستا رب ستا لاندې چينه روانه کړې ده،
د خرما تنه وخوروه، تا ته به تازه خرما راغورزيرې. سورت مريم: ۲۴-۲۵.

٦٠ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿٢٠٣﴾

دوی مونږ په میانمار، مالي، کشمیر، چیچنیا، افغانستان، فلسطین، سوریا او عراق کې د اسلام له امله وژني ډېره خواشینونکې ده چې دښمن مونږ سره د یو امت په څیر چلند کوي او مونږ د یو بل سره د ملتونو په څیر چلند کوو.

﴿٢٠٤﴾

موسیٰ څومره بختور یې:

﴿وَأَنَا اخْتَرْتُكَ﴾، «او ما ته غوره کړې»

﴿وَأَلَقَيْتُ عَلَيْكَ مِثْقَالَ مِثْقَالٍ﴾، «او وایې چولو پر تا محبت له خپل اړخه»

﴿وَلِئَلْصَنَعَ عَلَيَّ عَجَبًا﴾، «او جوړ مې کړې ته د خپلو سترگو وړاندې»

﴿وَأَصْطَفَيْتُكَ لِتُفْسِي﴾، «او جوړ مې کړې د خپل ځان لپاره».

﴿٢٠٥﴾

په سوريه کې د نظام د اردو سرتیري خپل ژوند د یو شخص لپاره قربانوي خو ملت خپل ژوند د یو فکر لپاره قربانوي^(١). هم دا د آزادو او غلامانو تر منځ توپیر دی.

(١) د ٢٠٢٤ کال د دېسمبر د میاشتې په اتمه نیټه د شپږو لسيزو وروسته د اسدي کورنۍ واکمني ختمه او بشار الأسد روسیې ته وتښتیده او اردو ږنگه شوه.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ٦١

﴿٢٠٦﴾

مورې زه ستا سره يوځای د پيشنمې کولو شوق لرم او ستا سره د پخوا په
 څير د مينې خبرې کوم:
 «ما ته په خپل لاس ډوډی توزیع کړه، ډوډی هم حق لري چې پيشنمې
 وکړي»
 مور به مې وخنډل او وبه يې ويل: پيشنمې وکړه ای کم ادبه پيشنمې وکړه.

﴿٢٠٧﴾

کله چې يو کار پيل کوي، نو د پای ته رسولو چل يې هم زده کړه
 ښکته کېدل لومړی درس وي چې پيلوتان يې زده کوي.

﴿٢٠٨﴾

د انقلاب څخه ناوړه شی نشته
 کله چې ترې د وسيلې څخه زياته موخه جوړه شي.

﴿٢٠٩﴾

ما ته د رښتياؤ په اړه خبرې مه کوه، فقط درواغ راته مه وايه
 ما ته د وفاء په اړه خبرې مه کوه، فقط چل راسره مه کوه
 ما ته د غيبت په اړه خبرې مه کوه، بلکه خپله ژبه بنده کړه
 او ما ته د جنت د لارې په اړه خبرې مه کوه، زما مخکې روان شه.

٦٢ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿٢١٠﴾

څوک چې د بې وطنۍ د تريخوالي په اړه خبرې کوي
غالبه دا ده چې دوی وطن نه دی تجربه کړی.

﴿٢١١﴾

ځينو خپل الارم د سهار لمونځ لپاره برابر کړی وي
او ځينو د وظيفې لپاره
هم دا توپير دی د هغه چا تر منځ چې پوهيرې د عبادت لپاره پيدا شوی
او د هغه چا تر منځ چې دا باور لري چې د کروندې لپاره پيدا شوی دی.

﴿٢١٢﴾

تر ټولو بڼه سوداگر هغه دی چې پخپل مال د دين لپاره تجارت کوي
او تر ټولو ناوړه سوداگر هغه دی چې پخپل دين د مال لپاره تجارت
کوي.

﴿٢١٣﴾

غواړم هغه هیوادونو ته لاړ شم چې مخکې مې نه دي لیدلي
او هر څوک چې زما په خوا تېرېږي غاړه ورکړم او ورته ووايم:
ستاسې څخه مننه ای ناآشنا خلکو، ځکه زه تاسې لکه د خپلو دوستانو
یواځې پرېښودم.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ٦٣

﴿٢١٤﴾

جنت هغه گټه ده چې ټول پخوانی تاوانونه له منځه وړي
او جهنم هغه تاوان دی چې ټولې پخوانۍ لاسته راوړنې ختموي.

﴿٢١٥﴾

دوی به مونږ ته ویل چې انسان ټولنیز حیوان دی
تر دې چې له ټولې ځمکې څخه څنګل جوړ شو.

﴿٢١٦﴾

ستا زړه دا کولی شي چې د تیرې سره په سختوالي کې سیالي وکړي
او دا هم کولی شي چې د ورینمو سره په نرم والي کې سیالي وکړي
دا اوس په تا پورې اړه لري چې کومې سیالی ته وردانګې!

﴿٢١٧﴾

تر څو چې ته د هغوی د گوزارونو لاندې فریاد ونه کړې، هغوی د
بریالیتوب خوند نه شي څکلی
تا کومه ورځ اوریدلي چې ونې د تبر د گوزارونو لاندې ویلي وي: «آه».

﴿٢١٨﴾

هغه سخت امرونه چې د خدا کونکي له خولې څخه ووځي
د هغه آسانو امرونو څخه آسان وي چې د تربو تندي والا شخص له
خولې څخه ووځي.

٦٤ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿٢١٩﴾

د مظلوم له ياداشت څخه قوي نه پيدا كيږي
او د ظالم له ياداشت څخه کمزوری نه پيدا كيږي.

﴿٢٢٠﴾

که هر څومره لوی شې بیا هم کوچنی یې تر څو چې مور ته اړتیا لرې
او نور خلک درته د کمالياتو په درجه کې وي.

﴿٢٢١﴾

د تاریخ په اوږدو کې چې انسان څومره وسلې کارولي دي
په ټولو کې ژبه ډېره تخریبوونکې وسله ده
څوک چې له توپونو خطا شوي، ژبو په نخښه کړي دي.

﴿٢٢٢﴾

سهار پخیر

دا بغداد دی، که ابو جعفر منصور^(١) پوهه شي چې
نوري المالکي^(٢) به د ده په جوړ شوي ښار واکمني کوي.

(١) د عباسي سلطنت دوهم واکمن او ددغه واکمني حقيقي مؤسس، د چا د واکمني مرکز چې په عراق کې د بغداد ښار و، نوموړي په کال ١٣٦ هجري کې واکمني تر لاسه او د دوشت کلونو واکمني وروسته په ١٥٨ هجري کال کې وفات شو.

(٢) د امريکايانو د اشغال په وخت کې د عراق شيعه صدر اعظم ٢٠٠٦ څخه تر ٢٠١٤ پورې.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ٦٥

﴿٢٢٣﴾

د هغه گرځنده تليفون سره حسد لرم چې د ساحې څخه بهر وي
او نور تليفونونه ورته مزاحمت نه شي جوړولی.

﴿٢٢٤﴾

په حمص^(١) کې ترې پوښتنه وشوه:
مونږ ته لومړی حمله کونکې او وروستی وتونکې بیا نه موندې؟
وي ويل: زه د خپل پلار په وصيت عمل کوم:
که توان دې وي چې يواځې يو وار مړ شي، نو دا کار وکړه.
ناسې ژوند وکړئ او هره ورځ زر ځله مړه شئ.

﴿٢٢٥﴾

نن د هغه بې سواده ښځې په قبر ودرېدم چې يوه ورځ يې راته وويل:
د ښځو اوبښکې ناوې^(٢) دي او زړونه يې محرابونه دي
گوره چې د ښځو اوبښکې رښتيا او زړونه يې درواغ ونه گڼې.

﴿٢٢٦﴾

څوک چې په نږدېکت کې ماهر وي، په پريښودو کې هم ماهر وي
نو ځان د هغوی د نږدېکت لائق کړه، چې د پريښودو مستحق يې نه شي.

(١) حمص، د شام اوسنی سوريې يو ولايت دی او مشهور شار دی.

(٢) ناوه، هغه لرگين يا بلاستيکي پاڼې دي چې له چتونو څخه پرې د باران اوبه بهيري، کيدی شي
په نوور لهجو کې ورته بل نوم وکارول شي.

٦٦ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿٢٢٧﴾

د آدم (عليه السلام) خطا د حرامې ونې څخه خوراک کول و
او د ابليس خطا حسد او کبر و
د غرو گناه په غالب ډول د راگرځيدو لار لري
خو ستونزه د زړه په گناهونو کې ده.

﴿٢٢٨﴾

فکر کوم چې زه د بيروت^(١) په خيريم
زه د اصولو په اړه ليکنې کوم خو دغه اصول نه عملي کوم
او هغه د ټولې نړۍ لپاره کتابونه چاپوي، خو پخپله يې نه لولي.

﴿٢٢٩﴾

لوی شوم او يواځې له سرک څخه تيريدی شم
خو د هغه ډاډ خوندي مې ورک کړی دی چې په تېرېدو کې به ما ستا د
کاليو د يوې ځنډې په نيولو کې محسوسولو
مورې: تا څه رنگ زه ستا د کالو په يوه ځنډه د خپلو پښو څخه ډير باوری
کړی وم؟.

﴿٢٣٠﴾

له خپل سيوري څخه کرکه لرم ځکه چې کله راتيتيري.

(١) د لبنان هیواد پلازمینه چې کتابونه په کې په ښه کیفیت چاپ کيږي.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ٦٧

﴿٢٣١﴾

مونږ په يو شي کې هم منځلاريتوب نه پيژنو
د مور په ورځ ځينې تانه داسې بښايي لکه چې اوس يې مور موندلي وي
او ځينې نور درته داسې بښايي چې بايد د کافرو په مخالفت کې دې مور
ووځي.

﴿٢٣٢﴾

هغه امت چې د خپلې جغرافيا ساتنه نه شي کولی، د تاريخ ذلت به له
ستوني تيروي
د ذلت خبره ده چې مونږ به دا يادوو چې اوباما^(١) په هغه ځای کې ودرېد
او وينا يې وکړه په کوم ځای کې چې يوه ورځ عمر بن الخطاب درېدلې
و.

﴿٢٣٣﴾

عباس بن فرناس^(٢) د الوتلو هڅه نه کوله
بلکه د دې ويلو هڅه يې کوله چې: دا نړۍ څومره تنگه شوې ده
خو دا خبره يې د وزرو په ژبه وکړه.

(١) د امريکا د متحده ايالاتو پخوانی لومړی تورپوسنی جمهور رئيس.

(٢) لومړی شخص چې د الوتلو هڅه يې وکړه. هغه د خان لپاره وزرې جوړې کړې او له لوړ ځای
څخه يې خان راخطا کړ، چې په پايله کې نوموړی ومړ، دا د يو انسان د الوتنو لومړی هڅه وه.

٦٨ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿٢٣٤﴾

ای الله! اسمان څومره لېرې او ته څومره نږدې یې.

﴿٢٣٥﴾

هغه غله چې پوره ملت غلا کوي
په خپلو کورنو کې د هغه غلو له ویرې د خبرداری وسائل نصبوي
چې یوه مړی غلا کوي.

﴿٢٣٦﴾

د نه شتون دروازه کله هم نچار نه ده جوړه کړې
بلکه هغه محبوب جوړه کړې چې په زړه کې یې راته میخ ووهلو او لاړ.

﴿٢٣٧﴾

ښوونکيه ملگریه! تر څو چې ضمیر دې راحت شې
نو په دې باور ولره چې د درس پوهاوی کفایي فرض دی
که ځینو شاگردانو یاد کړ، نور معاف دي.

﴿٢٣٨﴾

خلک د ژوند د یوې مړی لپاره راوینس شوي
ای هغه څوکه چې مونږ یې ښکاره نافرمانی کړې او مونږ یې کله هم له
مړی څخه نه یو محروم کړي، زمونږ لپاره یې په ژوند کې پوره کړه.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ٦٩

﴿٢٣٩﴾

که مونږ چيرې خبرې وي
نو تر ټولو هغه لويه جمله به وي چې اعرابي محل نه لري.

﴿٢٤٠﴾

پريرده ملگريه، زمونږه بې خوبې د قهوي له امله نه ده
هغه رزيلان چې وخته ويده شوي، هغوی هم زمونږ په خير قهوه څښلې
زمونږ بې خوبې په قهوه کې نه ده، بلکه د زړه په کافينو کې ده ملگريه.

﴿٢٤١﴾

ما خپلې لور فاطمې ته د نوح (عليه السلام) قصه وکړه
بيا مې ترې پوښتنه وکړه چې مونږ له دې قصې څخه کوم درس اخلو؟
د کوچنيوالي ساده ځواب يې راکړ:
د حيواناتو ملگرتوب، د کافرو له ملگرتوب څخه غوره دی.

﴿٢٤٢﴾

په ورقه (پاڼه) کې مينه ده
کله به هم ډيجيټلي (رقمي) ادبيات په ورقي ادبياتو برلاسی نه شي
مگر هغه وخت چې کله مونږ يو ډيجيټلي کتاب ولولو او خوښ مو شي
او بيا دا پوښتنه ونه کړو چې ورقي کتاب به څه رنگ ترلاسه کړو.

۷۰ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۴۳﴾

خنساء (رضي الله عنها) په صخر^(۱) ډیره زمانه وژړل
ځکه د جاهليت په زمانه کې په مرگ کې د مرگ پرته نور څه نه پيدا
کېدل.

کله يې چې د قادسيې په جگړه کې څلور زامن شهيدان شول نو د شکر
سجده يې وکړه
ځکه چې په اسلام کې مرگ په ژوند بدلېږي.

﴿۲۴۴﴾

اسرائيلو شيخ احمد ياسين (رحمه الله)^(۲) د جومات په دروازه کې شهيد
کړ
دغه شل انسان کله هم د سهار لمونځ نه پرېښوده
خو مونږ ترې خپلو گناهونو منع کړي يو
حقيقي شلوالی د زړه شلوالی دی.

﴿۲۴۵﴾

د نورو خندول ښه شی دی
خو په دې شرط چې ته پخپله د خدا وړ نه شې.

(۱) صخر د خنساء (رضي الله عنها) ورور و، چې د جاهليت په زمانه کې مړ شوی و.
(۲) د فلسطين د اسلامي مقاومت غورزنگ (حماس) بنسټگر چې په ۲۰۰۴ ميلادي کال کې د سهار
د لمونځ څخه د راوتلو په وخت کې اشغالگرو په غزه کې په شهادت ورسولو.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۷۱

﴿۲۴۶﴾

حقيقت: د انسان طبيعت له هغه چاپيريال څخه اغيزمن كيږي چې په کې اوسيري
په دې حقيقت پورې يو بل حقيقت اړيکه لري:
يو اخيني شى چې دا سياره (ځمکه) يې ترسره کوي هغه يو ځاى کېدل او
خرخيدل دي.

﴿۲۴۷﴾

هغه کوچنيان چې خط کشونه يې ښوونکو ته د خپلو وهلو لپاره ورکول
هغوى لوى شول او گټور هيوادوال وگرځيدل
د هغه چا معاش ورکوي چې د دوى بندخونې ساتي
او د هغه مرمى قيمت ورکوي چې دوى پرې وژل كيږي.

﴿۲۴۸﴾

که ته د خپلو هيلو له امله بدبخته يې
نو دا درته له دې ډېره غوره ده چې له هيلو پرته بدبخته يې.

﴿۲۴۹﴾

﴿خيرنه﴾

څومره چې د ښځې هوبنيارتيا ډېرېږي د اولاد راوړلو فرصت يې کميږي
زما مور د دغه څيرنې په هکله وويل:
رښتيا هم سمه خبره ده، که زه هوبنياره وي، نو ستاسو په څير لس اولادونه
به مې نه زيږول.

۷۲ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۵۰﴾

«أحد داسې غر دی چې مونږ سره مينه لري او مونږ هم ورسره مينه لرو»
د هغه تيرې دې سهار پخیر وي چې ستا د قدمونو لاندې عاشقه شوه!

﴿۲۵۱﴾

هغه څوک دې خوار شي چې وايي: «څوک چې څه نه لري، بل ته يې
نه شي ورکولی»
زما پلار بې سواده و چې د تيرو ويستلو په ساحه کې يې کار کولو
تيرې يې زمونږ د ډوډۍ لپاره نه کيندلې، بلکه د قلم لپاره يې کيندلې.

﴿۲۵۲﴾

کله چې زه له دوی څخه د بنڅو د حقوقو خبرې اورم نو حيرانم
آيا په دې ځمکه کې ستا پرته بله بنڅه هم شته؟

﴿۲۵۳﴾

په امريکا کې دولس سوه (۱۲۰۰) جوماتونه دي
ځکه چې اسلام د امريکا د اصولو موافق:
بښه شخړه د الله د واکمنۍ غوښتنه مه کوه
لمونځ کوه، روژه نيسه، حج کوه او امريکا ته جزيه (ټکس) ورکوه.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۷۳

﴿۲۵۴﴾

ډاکټر ته د ورتللو مخکې ورته نرس فورمه ډکوله
 پوښته يې ترې وکړه: له څه شي شکايت لري؟
 ځواب يې ورکړ: د بې خوبۍ څخه شکايت لرم
 پوښته يې ترې وکړه: څه کار کوي؟
 ځواب يې ورکړ: بالښتونه خرڅوم

﴿۲۵۵﴾

زما په غوښتنه زه هيله لرم چې د هيوادوال په توگه د وظيفې څخه استعفا
 ورکړم
 زه د هيواد په نوم په دې خصوصي شرکت کې له کار څخه ستړی شوی
 يم
 زه غواړم په آزاد کاروبار کې خپل قسمت تجربه کړم.

﴿۲۵۶﴾

سره له دې چې سپي په وفادارۍ کې شهرت لري
 خو هر سپي خپل زخم په خپله څټي
 او په دغه کار کې په بل سپي باور نه کوي
 دوی ته چا ويلي دي چې زخمونه د هر چا خپل دي!

۷۴ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۵۷﴾

په دې پياله کې قهوه مه څښه، دا زمونږ سره دېره پخوانۍ ده
او پخوانۍ پيالې لکه د پخوانيو خلکو
چې دېره بوره ورته تاوان لري!

﴿۲۵۸﴾

پر مونږ د الله پرده ده چې سيورې مو د قد مطابق دي، نه د زړه
که نه سيوري به زمونږ وروسته په خاپوړو راروان وي.

﴿۲۵۹﴾

د دنيا ټول قوانين په دې اتفاق لري چې «قانون د بې پروا خلکو ساتنه نه
کوي»
يواخې اسلام دی چې د ټولو ساتنه کوي
تر دې چې څوک دېر بڼه کوي، هغوی ته هم مونږ بې پروا وايو.

﴿۲۶۰﴾

څوک د دېرو هيلو له امله نه دی مړ شوی
مگر هغوی چې هيلې يې ختمې شوي، نو هغوی «ژوندي» مړه شوي.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۷۵

﴿۲۶۱﴾

چونگېنې چې د لمر لاندې راجمع شي، ټوله ساحه له شور څخه ډکه کړي

او میری د شونډو د خورولو پرته د یو کال توبه جمع کوي لاس شه، ستونی مه جوړیږه.

﴿۲۶۲﴾

د کسبگرو د فضیلت په اړه:

سخت لاس او نرم زړه د نرم لاس او سخت زړه څخه ډېر غوره دی.

د ستونزمنو د فضیلت په اړه:

هغه دوه پرېکړل شوي پېښې چې عبادت ته دې کینوي د هغه روغو پېښو څخه غوره دي چې جهنم ته دې بوځي.

﴿۲۶۳﴾

هغې په رخصتولو کې ورته وویل: زه خو به ستا وروسته مړه شم. او هغه ورته په رخصتولو کې وویل: زه ستا وروسته هیڅ بڼه نه کوم هغه تر دې ژوندی وه چې بیګاه یې لمسی وشو او هغه بیګاه مړ شو او درې میړمنو ته یې په میراث کې برخه پاتې شوه.

۷۶ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۶۴﴾

ماشومان منډې پخپله يادوي
خو د کورنۍ روزنه هغه څه دي چې له دوی څخه جاري صدقه، يا جاري
گناه جوړوي.

﴿۲۶۵﴾

دوه شيان دي چې قهر يې خوشحالي او خوشحالي يې قهر دی:
امريکا او «العربيه» تلویزون.

﴿۲۶۶﴾

ته پوهيرې چې مونږ په نړۍ کې تر ټولو لوی مصرفي بازار يو
او زمونږ په نظر تر ټولو کم ارزښته توکی انسان دی!

﴿۲۶۷﴾

په ټولو هغه امتونو کې چې الله تعالی پرې عذاب راوستی، شريکه خبره
گناه ده
خو يهودو د گناه سره يو بل د بې عقلۍ لامل هم اضافه کړی
او هغه دا چې دوی د رخصت په ورځ هم کار ته تلل.

﴿۲۶۸﴾

زه به ستا لپاره لاره شم، خو په دې شرط چې ته به پيزار نه جوړېږي.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۷۷

﴿۲۶۹﴾

کله چې مې درته وویل د خوب قیمت د آرام زړه یو څو د شمار پیسې
دي

نو دا پوښتنه به راڅخه نه کوي: چې دغه قیمت لوړ دی که ټیټ؟
ځکه هر جنس چې په لاس کې نه وي، د هغې قیمت لوړ وي.

﴿۲۷۰﴾

د روانشناسانو خبره رښتیا مه گڼه

یواځېتوب دومره خطرناک مرض نه دی لکه چې دوی یې دعوه کوي
دغه دی ستا مریض یم او نه غواړم چې له تا روغ شم ای زه!

﴿۲۷۱﴾

هغه دین چې لومړی امر یې (اقراً) «ولوله» دی
دا شونې نه ده چې هغه دې د علم سره په ټکر کې وي
او هغه کتاب چې اخیرې حکم یې (واتقوا) «ځانونه وژغورئ» دی
شونې نه ده چې هغه دې د وژنو دین وي.

﴿۲۷۲﴾

ما ته یې وویل: د هغه ساده عاشقانو تصدیق مه کوه چې وايي: هیروول
سخت دي

هیروول له هغه څه ډېر آسان دي چې ته یې فکر کوي
زه پخپله هغه میرمن چې مینه مې ورسره لرله، په ورځ کې سل ځله هیرووم.

۷۸ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

(۲۷۳)

ما ته شرم راځي چې د کومې ميرمن سره مينه لرم، هغې ته د سرو گلانو
گيلې ډالۍ کړم
په داسې نړۍ کې چې مليونونه انسان په کې يوه ډوډۍ نه شي ترلاسه
کولی.

(۲۷۴)

ما ته شريعت دا ښودلي چې له قرآن څخه فتوی اخيستل کيږي، فتوی
پرې ورکول کيږي نه
او بې شکه الله دا کتاب د دې لپاره نازل کړی چې ژوندي پرې عمل
وکړي، نه دا چې په مړو ولوستل شي.

(۲۷۵)

ما ته شريعت دا ښودلي چې د لاس لنډول د جامو په لنډولو مخکې دي
او د عدل پياده کول د ږيرو په اوږدولو مخکې دي.

(۲۷۶)

ما ته شريعت دا ښودلي دي چې: دا شريعت نه دی چې
د ډوډۍ غلا کوونکی لاس دې پريکړل شي
او د هيوادونو غلا کوونکی لاس دې ښکل کړل شي.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۷۹

﴿۲۷۸﴾

مونږ داسې امت و چې د غرونو په سرونو به مو غنم شيندل
تر څو ونه ويل شي چې په مسلمانو هيوادونو کې مرغان وږي شو
اوس زمونږ په اړه بېرني خبرونه دا شو چې:
«ماشومانو په مکتب کې د مؤسسې لخوا ډوډۍ ترلاسه کړه».

﴿۲۷۹﴾

لومړيو مسلمانانو نړۍ فتحه کړې وه
ځکه چې هغوی به جگړو ته د دې حکم سره تلل: «ونه به نه پرې کوي»
او ښکاره دا وه چې دوی به يو بل هم نه پرې کول.

﴿۲۸۰﴾

حقيقي غربت دا دی چې د خپل لاس شته، کم وگنې
او د نورو د لاس شته، ډېر وگنې.

﴿۲۸۱﴾

تر ټولو زړور مجاهد هغه دی چې د مسلمان د وينې په هکله تر ټولو
زيات ډارن وي.

۸۰ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۸۲﴾

عادي شخص د ځان لپاره محبت کوي
شريف د نورو خلکو لپاره محبت کوي
او سخي د الله لپاره محبت کوي.

﴿۲۸۳﴾

هره بنځينه بنائسته وي
خو هره بنائسته بنځينه نه وي.

﴿۲۸۴﴾

زه ستا په اړه له دغه ستر مسئوليت څخه ويړه لرم چې تا ته سپارل شوی
دی
دا يو خواشينونکی کار دی چې ته د هغه سپارې لپاره يواځينی بنځينه
يې چې له نارينه ؤ څخه ډکه ده.

﴿۲۸۵﴾

د خلکو تر لاسه کول مهارت دی
او د هغوی ساتل هونبيارتيا ده.

﴿۲۸۶﴾

کله مونږ خاموش پاتې کېږو، داسې نه چې خاموشي حکمت دی
بلکه له دې امله چې پوهیږو نورې خبرې گټه نه لري.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۸۱

﴿۲۸۷﴾

څه خلک شته چې تر لاسه کول يې شونې نه دي
خو له لاسه ورکول يې هم عقلمندي نه ده.

﴿۲۸۸﴾

هغه ډېر زيات سخي و، هر څه به يې له نورو سره شريکول
تر دې چې زما رازونه هم!

﴿۲۸۹﴾

د بشر د حقوقو تړون وايي:
«هر انسان د زدکړې حق لري»
او اسلام وايي: «د علم لټه فرض ده»
هغوی برلاسي شول، ځکه خپل حق يې ترلاسه کړ او مونږ وروسته پاتې
شو، ځکه مونږ خپل فرض پرېښودل.

﴿۲۹۰﴾

راتلونکي کلونه داسې دي لکه د تلونکو کلونه په څير
مثال يې په خبرې ټولگو کې د وژل شوو د شمير په څير دی
فقط عدودنه دي.

۸۲ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۹۱﴾

په کال ۱۳۱۳ میلادي کې «فیلیپ» بادشاه امر وکړ چې په جذام مرض اخته افراد دې ټول وسوزول شي ځکه اروپا عقیده لرله چې مرض د اسمان لعنت دی سره له دې چې په کال ۷۰۷ میلادي کې مسلمانانو د دغه مرض لپاره ځانگړی روغتون جوړ کړی و کله چې مونږ ستر خلک وو.

﴿۲۹۲﴾

زه کوچنی وم، کله چې به زمونږ د جومات شیخ د (ابن السبیل) «مسافر» معنا شرح کوله، نوزه به پرې خفه کېدم اوس ورسره زه د نیکبختۍ له امله حسد کوم، ځکه دا هغه خلک دي چې داسې څه نه لري چې د لاسه ورکولو څخه یې وېره وکړي.

﴿۲۹۳﴾

اسلام په توره نه، بلکه په ده کې د پټ حق له امله خپور شوی دی گنې اوس به د تورې د له منځه تللو له امله اسلام هم ختم شوی وی تورې ورته یواځې لاره برابره کړې ده ځکه هغه حق چې قوت ورسره نه وی، خلک ورسره د باطل په څیر چلند کوي.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۸۳

﴿۲۹۴﴾

کله چې خفه يم، د مور د مينې خبرې له لاسه ورکوم.
کله چې هغه زما اطاق ته راشي او زه وينم يم
نو په مينه راته وايي: زويه! ويده شه، پر تا دې احتياط ويده شي.

﴿۲۹۵﴾

داسې کتاب نشته چې پيليزه (مقدمه) يې له دې څخه خالي وي چې دا
يو نظر دی، څېړنه ده، هڅه ده چې د بڼه او خطا احتمال په کې شته
پرته له قرآن کریم څخه ﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ﴾^(۱).

﴿۲۹۶﴾

هر څه پټ ساته، پرته له حقيقتونو څخه، هغه څرگند کړه.

﴿۲۹۷﴾

نبي (عليه السلام) به د خرما تنې ته خطبه ورکوله
کله چې منبر جوړ شو، نو تنې وژړل او هغه ته يې شوق پيدا شو
اي خطيبانو! هغه څه ووايي چې ستاسې له جدايې وروسته درته د منبرونو
شوق پيدا شي
نه هغه څه چې ستاسې د حاضریدو په وخت درباندي لعنت ووايي.

(۱) «په دې کتاب کې هيڅ شک نشته».

۸۴ | دېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۲۹۸﴾

زه عرب یم، د دنیا لپاره داسې کار کوم لکه چې تل به ژوندی یم
او د آخرت لپاره داسې کار کوم لکه چې کله هم نه مرم
تل د خپل ژوند د ښه والي لپاره کار کوم
زه ستاسې د ټولو په خیر یم، دېر وښه او پراخه غوځل غواړم.

﴿۲۹۹﴾

په غارونو کې اوسیدونکي انسان ته په کار ده، چې دېر څه یاد وساتي تر
خو ژوند وکړي
او که ښاري انسان ژوند کول غواړي، نو باید دېر څه هیر کړي.

﴿۳۰۰﴾

کله چې تا ته چا د زړه او عزت تر منځ اختیار درکړ، نو عزت غوره کړه،
گنې دواړه به له لاسه ورکړې
او څوک چې ستا سره مینه کوي، د هغه چا لپاره یې له لاسه مه ورکوه
چې ته ورسره مینه لرې، گنې دواړه به له لاسه ورکړې
او په هغه څه قناعت وکړه چې ستا سره دي، هغه غوره څه به ترلاسه کړې
چې د خلکو سره دي.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۸۵

(۳۰۱)

د قهوې نړيواله ورځ:
داسې ښکاري چې يواځينی شی چې په دې ځمکه کې ځانگړې ورځ
نه لري، هغه انسان دی.

(۳۰۲)

دوی له هرې قبيلې څخه يو يو تن غوره کړ، تر څو هغه مړ کړی نو وينه
به يې په ټولو قبيلو تقسيم شي
خو هغه د خپل تره زوی په کور کې پريښود، تر څو هغوی ته يې امانتونه
وسپاري^(۱)

د خلکو سره د خپل شان مطابق چلند کوه، نه د هغوی د شان مطابق!

(۳۰۳)

زه به په تاريخ څه رنگ باور وکړم چې «العربية» تلویزون اوس درواغ
جوړوي.

(۳۰۴)

د پخوانيو خلکو سره کم درمل او ډېر صحت و
وړه بستره او ډېر خوب و
تفريحي سريالونه کم او خندا ډېره وه
ساعتونه کم خو د وخت احساس ډېر و
هغوی داسې کارونه وکړل چې مونږ ترې ناتوانه يو «ژوند» يې وکړ.

(۱) د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د هجرت قصې ته اشاره ده.

۸۶ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۳۰۵﴾

د نن ورځې د ادبياتو ستونزه دا ده چې لیکوالان ډېر او لوستونکي کم دي
شاعران ډېر او شعر کم دی.

﴿۳۰۶﴾

رمضان راغی خو شر اوس هم په نړۍ کې آزاد گرځي
زما په باور الله تعالی شیطانون تری، تر څو وښايي چې نقصان په مونږ کې
دی.

﴿۳۰۷﴾

منځلارېتوب د حق او باطل تر منځ د لارې په نیمایي کې درېدل نه دي
دا منافقت دی گرانه!

﴿۳۰۸﴾

پخپلو غمونو مه شرمیره
کېدای شي دغه ټول هغه څه وي چې ته یې په واک کې لرې
داسې شه لکه تور رنګ چې سپین له ځان څخه نه جوړوي
او همیشني غم ته په درواغجنه خوشحالی لومړیتوب ورکوي.

ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۸۷

(۳۰۹)

زمونږ ستونزه دا ده چې مونږ ديني خلک له دين څخه زيات سپيڅلي
گڼو

شاعر ته له قصيدې څخه ډېر اهميت ورکوو
واکمن ته د نظام څخه ډېر درناوی لرو
او شخص ته د فکر په قيمت لومړيتوب ورکوو.

(۳۱۰)

له دې امله چې د غنم وړی د لور لاندې فرياد نه کوی نو دی فکر کوي
چې هغه د ده له کار څخه خوند اخلي
که ساده انسان لږ فکر وکړي نو ورته به معلومه شي چې ځينې خلک يې
په زخمونو غاښ لگوي، د کمزوری له امله نه، بلکه د ژوند د جاري ساتلو
لپاره.

(۳۱۱)

په اړیکو کې تر ټولو لومړی له منځه تلونکی شی بې تکلفي ده
بې تکلفي دې ته وايي چې د بل سره داسې خبرې وکړې، لکه د ځان
سره يې چې کوي.

۸۸ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

(۳۱۲)

د عاجزۍ او د جومات د قالينو تر منځ کومه اړيکه نشته، که هر څومره
هم نرمې شي
ځکه مونږ پخپلو زړونو سجده کوو
که د چا په توان کې وي چې خپل زړه نرم کړي، نو دا کار دې وکړي.

(۳۱۳)

دا ډېره دردوونکې ده چې درته معلومه شي، هغه څوک چې تا دوست
گانه
هغه ته د ټيکسي موټروان گنلې
بس هغه غوښتل هر څه ستا په اوږو يو ځای ته ورسوي.

(۳۱۴)

د سهار په لمونځ کې يو شى شته چې د نورو لمونځونو په څير نه دى
او نه يې لمونځ کوونکي د نورو لمونځ کوونکو په څېر دي
لکه چې بوداگان په خپلو امساگانو تکیه نه کوي، بلکه ځمکه په خپل
مدار ټينگه ساتي.

﴿ ۳۱۵ ﴾

څلور له څلورو پرته نه بشپړېږي:

بنځينه توب له حياء پرته

سړيتوب له زړورتيا پرته

واکمني له عدل پرته

او عمل له اخلاص پرته

﴿ ۳۱۶ ﴾

په دې ورځو کې د ضميرونو ستونزه دا ده چې
د خپلو څښتنانو څخه مخکې مړه کېږي.

﴿ ۳۱۷ ﴾

ژوند زما په هکله د بېړنيتوب توان له لاسه ورکړی دی
په ساده ټکو: زه اوس له هر چا څخه د هر څه طمعه لرلی شم.

﴿ ۳۱۸ ﴾

کله چې د روم خلک برلاسي شول، نو مسلمانان خوشحاله شول^(۱).
ځکه چې د روم خلک اهل کتاب و
کله چې دوه باطله په جگړه شي، نو حق به خپل ځان ته نږدې غوره کوي
بېکاره دي هغه خلک چې تل ناپييلي دريږي.

(۱) اشاره ده د روميانو او فارسيانو تر منځ هغه جگړې ته چې د رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په زمانه کې واقع شوې وه او په سورة الروم کې ورته اشاره شوې ده.

۹۰ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۳۱۹﴾

پخوا به خبري کانالونو يواځې خبرونه نقلول
بيا په کې شريک شول
او اوس يې جوړوي.

﴿۳۲۰﴾

بې عقلان په دې نه پوهيږي چې دوی د لويديځ لپاره يواځې د لرگي
آسونه دي
«په پټه د ورتلو او هلته د پټيدو خطرناکه وسله ده»
چې د ښار د فتحه کولو وروسته دغه لرگين آسونه د گرميدو لپاره د سون
مواد جوړيږي.

﴿۳۲۱﴾

د زمانې له مصيبتونو څخه يو دا دی چې مونږ کومو خلکو ته د دې ويلو
لپاره ورغلي وو چې:
﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ﴾^(۱)، «په دين کې زبردستي نشته»
نن راغلي او مونږ ديموکراسي ته مجبوروي.

(۱) «په دين کې زبردستي نشته». سورة البقرة: ۲۵۶.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۹۱

(۳۲۲)

کله چې مونږ پر تاسې نیوکه کوو، نو مونږ ستاسې په اسلام کې شک نه لرو
بلکه د اسلام په اړه ستاسې په پوهه کې شک لرو
او کله چې مونږ ستاسې د غلطو کړنو په مخکې درېږو
نو د دې معنا دا نه ده چې گنې مونږ ستاسې د دښمنانو په صف کې یو،
بلکه د اسلام په صف یو.

(۳۲۳)

د لوړو خلکو ستونزه دا ده چې دوی په دې نه پوهیږي چې د خلکو د پورته کولو غوره لار هغوی ته رابښکته کېدل دي.

(۳۲۴)

که غواړې د اسلام شکل بد رنگه کړې، د دیموکراسۍ کالي ورواغوندوه.

(۳۲۵)

د واده مخکې د واده کړو نصیحتونو ته غور مه نیسه
خو په دې پوهه شه چې ستا خواښې داسې ده لکه امریکا
که درڅخه خوشحاله وه، نو ته به د دې ځمکې نازولی یې
او که درڅخه خفه وه، نو د ترورستانو په لست کې دې شاملوي.

۹۲ | ډېرې لنډې د فکر وړ خبرې

﴿۳۲۶﴾

که مونږ جنت ته د ځان داخلولو اړخ ته دومره پاملرنه کولی، څومره چې جهنم ته د نورو د داخلولو اړخ ته پاملرنه کوو نو په دنیا او آخرت کې به راڅخه هیڅوک هم نه وی مخکې شوی.

﴿۳۲۷﴾

ژوند داسې دی لکه موټر چې د مخکې تگ لپاره جوړ شوی خو کله د لارې د اسانتیا په خاطر لږ شا تگ هم اړین وي.

﴿۳۲۸﴾

هغه د ده په وینه کې روانه وه، ده فیصله وکړه چې ځان تپي کړي، تر څو له هغې څخه خلاص شي
کله چې ترې وینه روانه شوه، نو ورته معلومه شوه، چې اوس ورسره له پخوا څخه ډېره مینه لري
او دی یواځې له هغه وینې څخه خلاص شو چې لږه مینه یې ورسره درلوده.

﴿۳۲۹﴾

په دوه سړو خفه کیرم:
یو هغه چې ته ورسره مینه نه کوي او بل هغه چې تا سره مینه نه لري.

دېرې لنډې د فکر وړ خبرې | ۹۳

﴿۳۳۰﴾

د تقوا د بانک تضمین لیک:

﴿وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾^(۱).

«او ویره دې وکړي هغه خلک که چېرې دوی خپل شاته کمزوري
اولادونه پرېږدي، نو دوی پرې ویرېږي، نو د الله څخه دې تقوا اختیار
کړي او د حق وینا دې وکړي.»

﴿۳۳۱﴾

دېرې کبرې وږې لارې شته، چې مونږ په کې «هو» ویلی شو.
خو د نه ویلو لپاره د یوې لارې پرته نورې لارې نشته او هغه ده «نه».

﴿۳۳۲﴾

حیرانوونکي دا ده چې
هغه کسان چې په جنت او دوزخ خلک تقسیموي
هغوی د دسترخوان چاپیره خپل اولاد نه شي تقسیمولی.

﴿۳۳۳﴾

ای الله ستا څخه پناه غواړم چې د «غزې»^(۲) په خیر شم
چې دښمنان را ته یو شي او دوستان راڅخه جلا شي.

(۱) سورة النساء: ۹.

(۲) اصل کې دا «سوریا» وه، خو د مناسبت له امله «غزه» وژباړل شوه.

﴿ ۳۳۴ ﴾

دا خبره مه منئ چې: څه رنگ تاسې يې هم هغه شان به درباندي واکمن شي
 بلکه خلک د خپلو واکمنو په طريقه روان وي
 علي (رضي الله عنه) عمر (رضي الله عنه) ته وويل:
 اى د مؤمنانو اميره! تا ځان ساتلى، نو خلکو هم ځانونه ساتلي، که تا وهنه
 پيل کړه، خلک به هم وهنه پيل کړي.

﴿ ۳۳۵ ﴾

د اسرائيلي اشغالگر دولت عمر ۷۷ کلونو ته ورسيد.
 که مونږ هغه شان پاک وي چې دعوه يې لرو
 نو دا زناکاره به د دومره وخت لپاره زمونږ په منځ کې نه وي پاتې شوى.

ضروري خبرتيا: ملڪري كه ته نوي كتابونه لري او تر اوسه نوي سڪن شوي، نو سڪن يي ڪري او مور ته يي واستوي، حڪه دغه دومره سخت ڪارنده. يا هم ليڪوال ياست په خپولو ڪي مور مرسته در سره ڪوو، ان شاء الله، چي تاسو اجازه را ڪري مور به يي نشر ڪرو كه په هره ژبه او هره برخه ڪي وي، تر څو مور يي كه نورو مسلمانانو سره شريڪ ڪرو او په ثواب ڪي سره شريڪ شو، مور ته يي په دي لاندې نمبر په ٽليگرام

ڪي را واستوي: +93789212634

يادونه: داچي زمور د كتابتون په نامه ڪاپي كتابتونونه جوړ شوي نو هبله ده زمور چينل ددغه لاندني [Join] ٻښي كه لاري جوين ڪري، لومړي كه انٽرنيٽ سره وصل شي، بيا بايد د ٽليگرام اكونٽ وکړي كه موږ ٽليگرام اكونٽ وي ډير شه كه نوي نو جوړ يي ڪري او ورسته په دغه ٻښه ڪياري او ورسته به تاسو زمور چينل ته بوځي هغه Join ڪري او نور تاسو زمور د كتابتون له کورني سره يوځاي ياست !

JOIN

paktekawalAfghan

د کتاب له متن څخه:

﴿ ۱ ﴾

مخکې له دې چې جا نه د خپلوانو له امله پیغور ورکړي، پداسې
 سانه چې
 نوح (عليه السلام) نافرمانه زوی درلود.
 ابراهيم (عليه السلام) مشرک پلار درلود.
 لوط (عليه السلام) کافر مېرمن درلوده.
 بي بي آسیې داسې خاوند درلود چې ویل یې «زه ستاسې لور
 خدای به»
 و محمد (صلي الله عليه وسلم) د الهب، په نوم کاکا درلود.

❦

﴿ ۶ ﴾

داسې څوک پیدا کول آسان دي چې شکایت ترې وکړي، خو
 داسې څوک پیدا کول سخت دي چې شکایت ورته وکړي.
 داسې څوک پیدا کول آسان دي چې خبرې پورې وکړي، خو
 داسې څوک پیدا کول سخت دي چې خبرې ورته وکړي.
 داسې څوک پیدا کول آسان دي چې ترې ونستی، خو داسې
 څوک پیدا کول سخت دي چې ورته ونستی.

❦

جاپخاري

سلام خیرندویه نولني نڅښکي طابکه - جلال آباد

❶ Salam Publications سلام خیرندویه نوله